

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Qumak

za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku

QUMAK S.A. | Al. Jerozolimskie 134 | 02-305 Warszawa

SPIS TREŚCI

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	4
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	5
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	6
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej	8
Nota 1. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	10
Nota 2. Przychody ze sprzedaży - segmenty sprawozdawcze oraz struktura geograficzna	25
Nota 3. Koszty działalności operacyjnej	27
Nota 4. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	28
Nota 5. Przychody i koszty finansowe	28
Nota 6. Podatek dochodowy	29
Nota 7. Wartości niematerialne	29
Nota 8. Rzeczowe aktywa trwałe	30
Nota 9. Zapasy	31
Nota 10. Należności handlowe oraz pozostałe należności	32
Nota 11. Kontrakty długoterminowe	34
Nota 12. Pozostałe aktywa niefinansowe	34
Nota 13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	35
Nota 14. Kapitał podstawowy	35
Nota 15. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	36
Nota 16. Pozostałe kapitały	36
Nota 17. Strata przypadająca na jedną akcję	36
Nota 18. Zyski/straty zatrzymane	37
Nota 19. Pożyczki i zobowiązania z tytułu faktoringu	37
Nota 20. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	38
Nota 21. Rezerwy	38
Nota 22. Przychody przyszłych okresów	39
Nota 23. Zarządzanie kapitałem	39
Nota 24. Instrumenty finansowe	40
Nota 25. Cele zarządzania ryzykiem finansowym	40
Nota 26. Wynagrodzenia kluczowego personelu	42
Nota 27. Transakcje z jednostkami powiązаныmi	42
Nota 28. Umowy leasingu operacyjnego	43
Nota 29. Zobowiązania i aktywa warunkowe	43
Nota 31. Zdarzenia po dacie bilansowej	46
Nota 32. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	46
Nota 33. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	48
Nota 34. Pozostałe aktywa finansowe	48
Nota 35. Wynagrodzenie biegłego rewidenta	49

Oświadczenie kierownictwa

Zarząd Spółki **Qumak S.A.** przedstawia skonsolidowane sprawozdanie Grupy Spółki Kapitałowej S.A. za okres 12 miesięcy kończących się **31.12.2016 r.**, na które składa się:

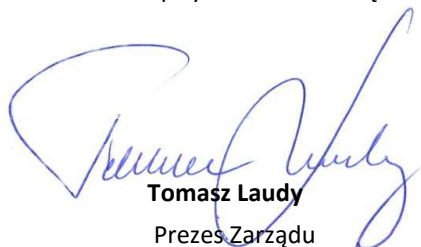
- Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 1.01.-31.12.2016 r.,
- Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31.12.2016 r.,
- Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 1.01.-31.12.2016 r.,
- Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 1.01.-31.12.2016r.,
- Noty objaśniające.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, zwanymi dalej „MSSF UE” oraz zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2009 r., nr 33, poz. 259) oraz w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny przedstawia sytuację majątkową i finansową Grupy.

Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń. Podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego dokonujący badania sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania, zgodnie z przepisami i normami zawodowymi.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 28 kwietnia 2017 roku.

Podpisy Członków Zarządu:

Tomasz Laudy
Prezes Zarządu

Wojciech Strusiński
Wiceprezes Zarządu

Włodzimierz Kawecki
Wiceprezes Zarządu

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2017 roku

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota nr	Okres od 2016-01-01 do 2016-12-31	Okres od 2015-01-01 do 2015-12-31
Przychody ze sprzedaży	2,11	428 406	720 889
Koszt własny sprzedaży	3	411 583	699 121
Zysk brutto na sprzedaży		16 823	21 768
Koszty sprzedaży	3	15 111	15 708
Koszty zarządu	3	20 959	15 668
Pozostałe przychody operacyjne	4	5 543	2 590
Pozostałe koszty operacyjne	4	17 589	1 316
Strata z działalności operacyjnej		-31 293	- 8 334
Przychody (koszty) finansowe	5	-1 632	-3 561
Strata przed opodatkowaniem		-32 925	-11 895
Podatek dochodowy	6	8 685	-3 158
Strata netto		-41 610	-8 737
Inne całkowite dochody, które mogą w przyszłych okresach podlegać przeniesieniu do wyniku finansowego			
Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		-88	-88
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów		17	17
Inne całkowite dochody (netto)		-71	-71
Całkowite dochody ogółem		-41 681	-8 808
Zysk (strata) netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		-42 283	-8 997
Akcjonariuszom niekontrolującym		673	260
		-41 610	-8 737
Całkowity dochód ogółem przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		-42 354	-9 068
Akcjonariuszom niekontrolującym		673	260
		-41 681	-8 808
Strata na akcję przypadająca na akcjonariuszy w ciągu roku (wyrażona w złotych na akcję) podstawowa i rozwodniona	17	-4,08	-0,87

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota nr	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Aktywa trwałe			
Wartości niematerialne	7	10 615	5 192
Rzeczowe aktywa trwałe	8	6 219	12 934
Pozostałe należności	10	9 490	7 555
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	33	800	888
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	6	8 000	15 976
Aktywa trwałe razem		35 124	42 545
Aktywa obrotowe			
Zapasy	9	2 523	11 073
Należności handlowe oraz pozostałe należności	10	118 779	147 312
Pozostałe aktywa finansowe	34	39	-
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	24	65	426
Bieżące należności z tytułu podatku dochodowego		1 507	-
Aktywa z tytułu niezakończonych umów	11	16 496	20 849
Pozostałe aktywa niefinansowe	12	12 444	11 331
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	13	15 807	66 781
Aktywa obrotowe razem		167 660	257 772
Aktywa razem		202 784	300 317
Kapitał własny			
Kapitał akcyjny	14	10 375	10 375
Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej	15	32 452	32 452
Zyski zatrzymane	18	-30 948	11 335
Pozostałe kapitały	16	238	309
Kapitały przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej		12 117	54 471
Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym		1 316	723
Razem kapitał własny		13 433	55 194
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	19	1 525	1 422
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	20	6 473	8 354
Rezerwy	21	8 570	6 845
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego		101	
Zobowiązania długoterminowe razem		16 669	16 621
Zobowiązania krótkoterminowe			
Krótkoterminowe pożyczki, instrumenty dłużne i kredyty bankowe	19	21 630	7 818
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	20	113 064	160 691
Zobowiązania z tyt. Umów niezakończonych	11	5 146	31 637
Bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	6	153	291
Rezerwy	21	13 003	6 465
Przychody przyszłych okresów	22	19 686	21 600
Zobowiązania krótkoterminowe razem		172 682	228 502
Kapitał i zobowiązania razem		202 784	300 317

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał własny						
	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał własny udziałowców niekontrolujących	Kapitał własny razem
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2016	10 375	32 452	309	11 335	54 471	723	55 194
Całkowity dochód netto za okres	-	-	-71	-42 283	-42 354	673	-41 681
<i>Strata netto za okres</i>	-	-	-	-42 283	-42 283	673	-41 610
<i>Pozostałe całkowite dochody</i>	-	-	-71	-	-71	-	-71
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-
Nabycie udziałów niekontrolujących w sp. zależnych, które nie skutkują zmianą w kontroli	-	-	-	-	-	-80	-80
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2016	10 375	32 452	238	-30 948	12 117	1 316	13 433

	Kapitał własny						
	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał własny udziałowców niekontrolujących	Kapitał własny razem
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2015	10 375	32 452	380	20 326	63 533	27	63 560
Całkowity dochód netto za okres	-	-	-71	-8 997	-9 068	260	-8 808
<i>Zysk netto za okres</i>	-	-	-	-8 997	-8 997	-	-8 997
<i>Pozostałe całkowite dochody</i>	-	-	-71	-	-71	-	-71
Inne	-	-	-	6	6	436	442
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2015	10 375	32 452	309	11 335	54 471	723	55 194

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota nr	Okres od 2016-01-01 do 2016-12-31	Okres od 2015-01-01 do 2015-12-31
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Strata przed opodatkowaniem		-32 925	-11 895
Korekty o pozycje:		-5 501	66 082
Amortyzacja		2 965	3 543
Odsetki otrzymane/zapłacone		1 096	920
Straty z działalności inwestycyjnej		4 566	-197
Zmiana stanu zapasów		8 550	7 696
Zmiana stanu należności handlowych i pozostałych		25 091	-7 289
Zmiana stanu zobowiązań handlowych i pozostałych		-49 646	19 165
Zmiana stanu rezerw		8 263	2 415
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu faktoringu		19 487	-17 437
Zmiana stanu innych aktywów i zobowiązań		-25 165	64 803
Podatek dochodowy zapłacony		-481	-7 779
Inne		-227	242
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		-38 426	54 187
Przepływy z działalności inwestycyjnej			
Wpływy		936	633
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		277	457
Odsetki otrzymane		236	176
Inne		423	-
Wydatki		6 580	11 024
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		6 541	10 724
Udzielone pożyczki		39	300
Wydatki na aktywa finansowe		-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-5 644	-10 391
Przepływy z działalności finansowej			
Wpływy		4 042	31 238
Wpływy netto z emisji instrumentów kapitałowych		-	445
Zaciągnięte kredyty i pożyczki		4 042	28 879
Inne wpływy finansowe		-	1 914
Wydatki		10 946	24 945
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-	-
Spłaty kredytów i pożyczek		9 614	23 842
Odsetki zapłacone		1 332	1 103
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-6 904	6 293
Zwiększenie (zmniejszenie) netto środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		-50 974	50 089
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		66 781	16 692
Wpływ zmian kursów walut na saldo środków pieniężnych w walutach obcych			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	13	15 807	66 781

Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej

W skład Grupy Kapitałowej Qumak S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) na dzień 31 grudnia 2016 r. wchodzi:

- **Qumak Spółka Akcyjna – spółka dominująca**

Qumak S.A. będąca jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Qumak S.A. została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 4 grudnia 1997 roku.

Spółka ma swoją siedzibę w Warszawie, przy Al. Jerozolimskich 134, 02-305 Warszawa. Qumak S.A. jest notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie pod kodem ISIN PLQMKS00017 oraz jest sklasyfikowana w sektorze Informatyka

Spółka została wpisana w dniu 13 czerwca 2001 roku do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000019455.

Spółka Akcyjna Qumak działa w branży informatycznej. Działalność Spółki skoncentrowana jest na rynku integracyjnym i obejmuje technologie inteligentnego budynku, integrację systemową i aplikacje biznesowe. Spółka wykonuje kompleksowe usługi z zakresu informatyzacji przedsiębiorstw i instytucji, w których istotnymi elementami są bezpieczeństwo informatyczne, oprogramowanie i powiązane z nimi aplikacje, dostawy sprzętu komputerowego oraz technologii inteligentnego budynku.

- **Star ITS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – spółka zależna**

Star ITS Sp. z o.o. ma swoją siedzibę w Gdańsku, przy Al. Grunwaldzkiej 472B, 80-309 Gdańsk.

Przedmiotem działalności jest kompleksowe wdrożenie, kalibracja i utrzymanie systemów sterowania i zarządzania ruchem.

- **Skylar Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – spółka zależna**

Skylar Sp. z o.o. ma swoją siedzibę w Warszawie, przy Al. Jerozolimskie 134, 02-305 Warszawa.

Przedmiotem działalności jest projektowanie, wdrażanie i obsługa serwisowa systemów nawigacyjnych (światlnych jak i radiowych typu ILS/DME DVOR/DME), systemów osłony meteo (stacje radarowe, AWOS, Ice-Alert), modernizacja i serwis systemów radiokomunikacji, a także projektowanie, realizacja, uruchomienie, rejestracja w Urzędzie Lotnictwa Cywilnego oraz pomoc w uzyskaniu środków dofinansowania z UE dla całodobowych lądowisk dla śmigłowców.

- **MAE Multimedia Art. & Education Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – spółka zależna**

MAE Multimedia Art & Education Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, przy ul. Batorego 8, 02-394 Gdańsk.

Przedmiotem działalności jest opracowywanie i wdrażanie projektów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii ekspozycyjnych i multimedialnych dla obiektów muzealnych i wystawienniczych wraz z opracowaniem własnego kontentu multimedialnego i scenograficznego.

Poniżej przedstawiono najważniejsze informacje o Spółkach zależnych:

1. Struktura udziałów

Nazwa Spółki	Nazwa podmiotu dominującego	Udział w kapitale podstawowym na 31.12.2016	Udział w kapitale podstawowym na 31.12.2015	Data objęcia kontroli
Star ITS	Qumak S.A.	100%	93%	9.07.2014
Skylar	Qumak S.A.	100%	90%	9.07.2014
MAE	Qumak S.A.	58%	58%	14.01.2015

Udział w kapitale zakładowym jest równy udziałowi w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Udziałowców w każdej ze Spółek.

W 2016 roku nastąpiła zmiana w strukturze własnościowej Spółek zależnych. W dniu 18 lutego 2016 r. dokonano zakupu pozostałej części udziałów w spółce Star ITS Sp. z o.o. a w dniu 22 marca 2016 r. w spółce Skylar Sp. z o.o. Tym samym na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka dominująca Qumak S.A. posiada po 100% udziałów w obu tych podmiotach.

2. Podstawowe dane finansowe

Nazwa Spółki	Star ITS Sp. z o.o.	Skylar Sp. z o.o.	MAE Multimedia Art & Education Sp. z o.o.
Aktywa trwałe			
31.12.2016	35	44	414
31.12.2015	37	79	337
Aktywa obrotowe			
31.12.2016	1 588	727	7 428
31.12.2015	1 286	2 755	2 418
Kapitał własny			
31.12.2016	148	-325	3 134
31.12.2015	650	613	1 525
Zobowiązania długoterminowe			
31.12.2016	1	25	1 134
31.12.2015	1	57	233
Zobowiązania krótkoterminowe			
31.12.2016	1 474	1 071	3 351
31.12.2015	671	2 165	997
Przychody ze sprzedaży			
31.12.2016	1 945	1 857	17 894
31.12.2015	3 055	9 772	9 119
Zysk/Strata netto			
31.12.2016	-502	-938	1 609
31.12.2015	270	308	525

Nota 1. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem aktualizacji wyceny niektórych instrumentów finansowych.

Skonsolidowane sprawozdania finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia skonsolidowanych sprawozdań finansowych nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę.

2. Założenie kontynuacji działalności gospodarczej

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Czynnikami negatywnymi w sprawozdaniu są:

1. Wysoka strata netto w roku obrotowym za okres I-XII 2016 r. w wysokości 41,6 mln PLN
2. Wystąpienie wysokiej straty skumulowanej w skonsolidowanym bilansie sporządzonym na dzień 31.12.2016 w wysokości 30,9 mln PLN
3. Ujemne przepływy z działalności operacyjnej za okres I-XII 2016 r. o wartości 38,5 mln PLN.
4. Spadek przychodów ze sprzedaży za okres I-XII 2016 w stosunku do I-XII 2015 wyniósł 40.6%
5. Przewaga zobowiązań krótkoterminowych nad aktywami obrotowymi oraz ryzyko nieprzedłużenia finansowania zewnętrznego.

Grupa finansuje swoją bieżącą działalność wykorzystując faktoring odwrotny w wysokości 20 mln PLN oraz linie kredytowe wielocelowe w wysokości 25 mln PLN. Okresy renegeocjowania w/w umów kredytowych i faktoringowych przypadają na maj 2017 r. Konsekwencją braku dostatecznego finansowania może być spadek przychodów ze sprzedaży.

Powyższe warunki świadczą o istnieniu istotnej niepewności, która może powodować znaczącą wątpliwość, co do zdolności Grupy do kontynuacji działalności. Nie mniej jednak niżej opisane czynniki wskazują zdaniem Zarządu, iż zasadnym jest przyjęcie przez Grupę zasady kontynuacji działalności w kolejnych 12 miesiącach.

Komentarz Zarządu Jednostki Dominującej

Rok 2016 był okresem bardzo trudnym dla Grupy z uwagi na duże ograniczenie przychodów spowodowane spadkiem koniunktury na rynku zamówień publicznych oraz opóźnienia w rozpisywaniu projektów finansowanych ze środków unijnych. Ponadto, wynik Spółki za okres I-XII 2016 r. został w dużym stopniu obciążony odpisami i rezerwami. Strata na działalności operacyjnej za okres I-XII 2016 ukształtował się na poziomie 32,9 mln PLN mln zł, a strata netto wyniosła 41,7 mln PLN.

Sytuacja, w jakiej znalazła się Grupa w 2016 roku jest w ocenie Zarządu sytuacją przejściową i wynika między innymi z zawiązania rezerw oraz odpisów aktualizujących wartość aktywów, o charakterze memoriałowym i niemających odzwierciedlenia w przepływach pieniężnych. Wspomniane rezerwy i odpisy aktualizujące wartość aktywów zostały szczegółowo opisane odpowiednio w nocie nr 21 oraz nr 4, 6, 7 i 9 niniejszego sprawozdania.

Według stanu na dzień 19.04.2017 r. portfel zamówień Jednostki dominującej wynosi 276,7 mln PLN, z czego 218,9 mln PLN przypada na 2017 rok. Grupa prowadzi zintensyfikowane działania handlowe, zmierzające do pozyskania kontraktów, widoczne jest również lekkie ożywienie w obszarze projektów dofinansowywanych ze środków unijnych, co w połączeniu z dużą skutecznością pozyskiwania zleceń daje potencjał do wzrostu portfela zamówień.

Grupa pozyskuje przychody z realizacji kontraktów w obszarach IT, Inteligentnej Infrastruktury oraz outsourcingu usług IT. Przychody generowane są w dużej mierze w ramach realizacji niepowtarzalnych kontraktów mających charakter projektowy. Niemniej jednak część przychodów jest osiągnięta na względnie stałym poziomie w cyklach miesięcznych, zagwarantowana podpisanymi umowami z klientami (outsourcing usług IT – professional services oraz usługi serwisowe). Obecnie przychody z tej działalności stanowią ponad 11% przychodów w portfelu zamówień. Zgodnie z oczekiwaniami Zarządu Jednostki dominującej przepływy wygenerowane na realizowanych projektach, również te o charakterze abonamentowym wpłyną pozytywnie na strukturę należności i zobowiązań oraz przyniosą trwałą stabilizację przepływów gotówkowych.

W 2016 roku Grupa finansowała swoją działalność z kapitału własnego, wpływami z bieżącej działalności, zobowiązań wobec dostawców, zaliczek, linii faktoringowych w wysokości 20 mln PLN oraz linii kredytowej w wysokości 25 mln PLN.

Obecnie Grupa identyfikując potrzeby finansowania bieżącej działalności, podjęła kroki w celu zabezpieczenia zapotrzebowania na kapitał obrotowy. Umożliwi on Grupie dalszy rozwój i realizację strategii, w tym pozyskiwanie nowych kontraktów również tych dofinansowywanych z funduszy unijnych. Jednostka dominująca zamierza przeprowadzić emisję obligacji do kwoty 30 mln PLN (doszło do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Jednostki dominującej na dzień 19.05.2017 r. obejmującego swoim porządkiem obrad wyrażenie zgody na emisję przez walne zgromadzenie).

Jednocześnie Jednostka dominująca podejmuje kroki celem podwyższenia kapitału do 30 mln PLN poprzez emisję akcji lub/i obligacji zamiennych. Pozyskane w ten sposób środki posłużą do wykupienia obligacji wyemitowanych na podstawie niniejszej uchwały, a tym samym poprawienia struktury kapitału.

Jednocześnie Grupa nie identyfikuje ryzyka niekorzystnego dla Grupy rozstrzygnięcia sporów sądowych, o których mowa w nocie nr 30 niniejszego sprawozdania oraz przekształcenia się zobowiązań warunkowych na bezwarunkowe.

Analiza wiekowania zobowiązań i należności natomiast wskazuje, iż są one regulowane co do zasady terminowo.

Przyjęcie strategii Grupy Kapitałowej 2017-2020

W styczniu 2017 r., Qumak przyjął nową, 4-letnią strategię rozwoju. Jej filarami będą innowacyjne produkty i usługi własne, rozwój outsourcingu, doskonalenie organizacyjne oraz ekspansja zagraniczna.

Bardzo silna pozycja rynkowa Qumaka i unikatowe kompetencje są doskonałymi fundamentami, na których budowana jest zdywersyfikowana oferta autorskich produktów i usług odpowiadających na rynkowe trendy. Ważnym celem strategii jest uzyskanie większej powtarzalności sprzedaży i ustabilizowanie przychodów biznesu, na co pozytywny wpływ będzie miał rozwój usług outsourcingu specjalistów IT.

Zgodnie ze strategią, Grupa chce dynamicznie zwiększać rentowność począwszy już od 2017 r. tak, aby finalnie na poziomie operacyjnym osiągnąć, co najmniej 20 mln PLN EBIT w 2020 r. Będzie to możliwe między innym dzięki intensywnej komercjalizacji opracowanych już produktów, takich jak symulator pojazdów szynowych czy magazyny energii, przy jednoczesnym wzbogacaniu portfolio o nowe innowacyjne produkty i usługi. Docelowo Grupa chce wypracowywać jedną piątą marży z tego segmentu działalności. Planowane jest równocześnie zwiększenie ekspozycji na rynek komercyjny. Pod koniec horyzontu strategicznego Zarząd zakłada modelową strukturę sprzedaży z 60-procentowym udziałem rynku niepublicznego. Jednocześnie jedna piąta wypracowywanych przychodów ma pochodzić z zagranicy.

Pozostałe działania naprawcze

Zarząd podjął działania naprawcze oraz optymalizacyjne w zakresie kosztów działalności. Między innymi:

1. Przeprowadzono optymalizację struktury zatrudnienia, poprzez dostosowanie zatrudnienia do ilości i zakresu realizowanych projektów oraz wykorzystanie części zasobów w modelu outsourcingowym, a także reorganizację i optymalizację struktury. Scentralizowano obszar kompetencyjny Service Desk w jednej lokalizacji w Płocku.
2. Przeprowadzono działania optymalizujące koszty w obszarze całej struktury. Spodziewane efekty redukcji kosztów powinny być widoczne już w drugim kwartale 2017 r. Zarząd obecnie przeprowadza

analizę w kierunku kolejnego etapu optymalizacji struktury kosztów Grupy tak, aby osiągnąć efekt założony w Strategii Grupy.

Zarząd ma przekonanie o skuteczności podjętych działań naprawczych, co w ocenie Zarządu Jednostki Dominującej daje podstawę do stwierdzenia, że sytuacja Spółki będzie ulegać stopniowej poprawie.

Zarząd optymistycznie ocenia działalność Spółki w perspektywie 2017 roku. W przekonaniu Zarządu Jednostki Dominującej zasadnym jest przyjęcie przez Grupę zasady kontynuacji działalności w kolejnych 12 miesiącach.

Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF UE”).

Spółki wchodzące w skład Grupy sporządzają sprawozdania zgodnie z MSSF.

Oświadczenie o rzetelności sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Qumak S.A. oświadcza, iż wedle jego najlepszej wiedzy, niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Grupę Qumak S.A. zasadami rachunkowości (przedstawionymi w niniejszym sprawozdaniu) oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy Qumak S.A., a sprawozdanie z działalności zawiera prawdziwy obraz sytuacji Grupy Qumak S.A., w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy Kapitałowej. Dane w sprawozdaniach finansowych zostały wykazane w tysiącach złotych, chyba, że w konkretnych sytuacjach zostały podane z większą dokładnością.

2. Nowe i zmienione standardy i interpretacje, wchodzące w życie od 1 stycznia 2016 r. i zastosowane przez Grupę Kapitałową

W roku obrotowym rozpoczynającym się 1 stycznia 2016 r. weszły w życie następujące zmiany do istniejących standardów, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską:

- 1) Zmiany do MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne - ujmowania nabycia udziałów we wspólnych działaniach,
- 2) Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Wartości niematerialne – wyjaśnienia w zakresie akceptowalnych metod umorzenia i amortyzacji,
- 3) Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014,
- 4) Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych - inicjatywa dotycząca ujawnień,
- 5) Zmiany do MSR 27 Jednostkowe Sprawozdania Finansowe - metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Powyższe zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Poniższe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów nie są jeszcze obowiązujące dla okresu rocznego kończącego się dnia 31 grudnia 2016 r. i nie zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Grupa ma zamiar zastosować je dla okresów, dla których są obowiązujące po raz pierwszy.

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu lub później
1. MSSF 15 Umowy z klientami	Standard ten zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF. W szczególności, w wyniku przyjęcia nowego standardu przestaną obowiązywać MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związane z nimi interpretacje. Standard zawiera nowe wymogi dotyczące ujawnień, zarówno ilościowych jak i jakościowych, mających na celu umożliwienie użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie charakteru, kwoty, momentu ujęcia i niepewności odnośnie przychodów i przepływów pieniężnych wynikających z umów z klientami.	Grupa jest w trakcie analizy wpływu zmian standardów na sytuację finansową i wyniki działalności.	1 stycznia 2018 r.
2. MSSF 9 Instrumenty finansowe (2014)	Nowy standard zastępuje zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena wytyczne na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych, w tym wytyczne dotyczące utraty wartości. MSSF 9 eliminuje też istniejące obecnie w MSR 39 kategorie aktywów finansowych: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności.	Grupa oczekuje, że zmiany nie będą miały istotnego wpływu na jej sytuację finansową i wyniki działalności.	1 stycznia 2018 r.

B. Standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

Poniższa tabela prezentuje standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE, które nie weszły jeszcze w życie dla okresu rocznego kończącego się 31 grudnia 2016 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu lub później
1. MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	Ten przejściowy standard: <ul style="list-style-type: none"> • zezwala jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy na kontynuowanie dotychczasowych zasad ujmowania aktywów i zobowiązań regulacyjnych zarówno przy pierwszym zastosowaniu MSSF jak i w sprawozdaniach finansowych za późniejsze okresy; • wymaga, aby jednostki prezentowały aktywa i zobowiązania regulacyjne oraz ich zmiany w odrębnych pozycjach w sprawozdaniach finansowych; oraz 	Grupa nie oczekuje, że nowy standard będzie miał znaczący wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2016 r. (Komisja Europejska podjęła decyzję o niezatwierdzeniu omawianego przejściowego

	<ul style="list-style-type: none"> wymaga szczegółowych ujawnień umożliwiających określenie rodzaju oraz ryzyk związanych z regulowanymi stawkami, w związku, z którymi rozpoznano aktywa i zobowiązania regulacyjne zgodnie z tym przejściowym standardem. 		<i>standardu w oczekiwaniu na standard właściwy)</i>
2. Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszona lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone)	Zmiany usuwają istniejącą niespójność między wymaganiami MSSF 10 oraz MSR 28 w kwestii ujmowania utraty kontroli nad spółką zależną, która wnoszona jest do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Podczas gdy MSR 28 ogranicza zysk lub stratę wynikającą z wniesienia aktywów niepieniężnych do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, MSSF 10 nakazuje rozpoznanie całego zysku lub straty na utracie kontroli nad jednostką zależną. Zmiany wymagają ujęcia całości zysku lub straty w przypadku, gdy przeniesione aktywa spełniają definicję przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3 <i>Połączenia Jednostek Gospodarczych</i> (niezależnie czy przedsięwzięcie ma formę jednostki zależnej czy też nie).	Grupanie oczekuje, że zmiany do MSSF będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2016 r. <i>(przyjęcie przez Komisję Europejską zostało odroczone)</i>
3. MSSF 16 <i>Leasing</i>	MSSF 16 zastępuje MSR 17 Leasing oraz związane z tym standardem interpretacje. W odniesieniu do leasingobiorców nowy Standard eliminuje występujące obecnie rozróżnienie pomiędzy leasingiem finansowym oraz operacyjnym. Ujęcie leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowoduje rozpoznanie nowego składnika aktywów – prawa do użytkowania przedmiotu leasingu – oraz nowego zobowiązania – zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu. Prawa do użytkowania aktywów w leasingu podlegać będą umorzeniu natomiast od zobowiązania naliczane będą odsetki.	Grupa jest w trakcie analizy wpływu zmian standardów na sytuację finansową i wyniki działalności.	1 stycznia 2019 r.
4. Ujmowanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat (Zmiany do MSR 12 <i>Podatek dochodowy</i>)	Zmiany usuwają istniejącą niespójność między wymaganiami MSSF 10 oraz MSR 28 w kwestii ujmowania utraty kontroli nad spółką zależną, która wnoszona jest do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Podczas gdy MSR 28 ogranicza zysk lub stratę wynikającą z wniesienia aktywów niepieniężnych do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, MSSF 10 nakazuje rozpoznanie całego zysku lub straty na utracie kontroli nad jednostką zależną.	Grupa nie oczekuje, że zmiany do standardu będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2017 r.
5. Inicjatywa dotycząca ujawnień (Zmiany do MSR 7 <i>Sprawozdanie z przepływów pieniężnych</i>)	Zmiany przewidują przedstawianie przez jednostki ujawnień umożliwiających użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian wartości zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej, w tym zarówno zmian wynikających z przepływów pieniężnych jak i zmian o charakterze niepieniężnym. Jednym ze sposobów na spełnienie powyższych wymogów jest umieszczenie uzgodnienia sald otwarcia i zamknięcia zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej.	Grupa nie oczekuje, że zmiany do standardu będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2017 r.

6. Zmiany do MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i>	Zmiany do MSSF 15 wyjaśniają niektóre wymogi Standardu oraz zawierają szereg uproszczeń w zakresie okresu przejściowego dla jednostek, które wdrażają nowy Standard. Ponadto Zmiany zawierają dwa dodatkowe uproszczenia, których celem jest ułatwienie spółkom pierwszego zastosowania Standardu oraz redukcja związanego z nim kosztu.	Grupa jest w trakcie analizy wpływu zmian standardów na sytuację finansową i wyniki działalności.	1 stycznia 2018 r.
7. Zmiany do MSSF 2 (<i>Płatności na bazie akcji</i>)	Zmiany doprecyzowujące sposób ujęcia niektórych transakcje płatności na bazie akcji, zawierają wymogi w zakresie ujmowania: - wpływu warunków nabycia uprawnień oraz warunków innych niż warunki nabycia uprawnień na wycenę transakcji płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych; - transakcji na bazie akcji z cechami rozliczenia netto z uwzględnieniem obowiązków wynikających z wymogów podatkowych; oraz - modyfikacji warunków transakcji na bazie akcji, które zmieniają klasyfikację tych transakcji z rozliczanych w środkach pieniężnych na rozliczane w instrumentach kapitałowych.	Grupa nie oczekuje, że zmiany do standardu będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2018 r.
8. Zmiany do MSSF 4 (<i>umowy ubezpieczeniowe</i>)	Zmiany wprowadzają dwa opcjonalne rozwiązania, podejście nakładkowe oraz podejście odraczające, w celu zmniejszenia wpływu różnych dat wejścia w życie MSSF 9 <i>Instrumenty Finansowe</i> oraz mającego się ukazać standardu dotyczącego umów ubezpieczeniowych. Różne daty wejścia w życie tych przepisów mogą spowodować czasową zmienność wykazywanych wyników oraz niedopasowania księgowe.	Grupa nie oczekuje, że zmiany do standardu będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2018 r.
9. Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2014-2016	Doroczne ulepszenia MSSF 2014-2016 zawierają 3 zmiany do standardów. Głównie zmiany: -usuwiają krótkoterminowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy (MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej Po Raz Pierwszy) dotyczących, między innymi, przepisów przejściowych MSSF 7 Instrumenty finansowe: Ujawnienia w zakresie ujawnień danych porównawczych oraz przeniesienia aktywów finansowych, oraz MSR 19 Świadczenia pracownicze; -wyjaśniają, że wymogi MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach (z wyjątkiem ujawnień skróconych informacji finansowych zgodnie z paragrafami B10-B16 tego standardu) mają również zastosowanie w odniesieniu do udziałów w spółce zależnej, stowarzyszonej, wspólnym przedsięwzięciu oraz strukturyzowanej jednostki nieobjętej konsolidacją, które są zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana; oraz -wyjaśniają, że wybór w zakresie odstępstwa od stosowania metody praw własności zgodnie z MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach powinien być dokonany oddzielnie w odniesieniu do każdej jednostki	Grupa nie oczekuje, że nowe zmiany do MSSF będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2018 r. (za wyjątkiem zmian do MSSF 12, które obowiązują w stosunku do okresów rocznych zaczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później)

	stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia oraz wyjaśniają, kiedy tego wyboru należy dokonać.		
10. KIMSF 22 <i>Transakcje w Obcej Walucie oraz Zaliczki</i>	KIMSF 22 zawiera wytyczne w zakresie kursu wymiany walut, którego należy użyć dla wykazania transakcji w obcej walucie (takiej jak transakcja przychodowa), w przypadku, gdy płatność jest dokonana lub otrzymana wcześniej w formie zaliczki, oraz wyjaśnia, że datą tych transakcji jest dzień początkowego ujęcia rozliczeń międzyokresowych czynnych lub przychodów przyszłych okresów związanych z zaliczką. W przypadku transakcji, w których następuje szereg płatności, dokonanych lub otrzymanych, dla każdej takiej transakcji jest ustalana osobna data transakcji.	Grupa nie oczekuje, że nowy standard będzie miał wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2018 r.
11. Zmiany do MSR 40 <i>Nieruchomości Inwestycyjne</i>	Zmiany zawierają wyjaśnienia w zakresie przeniesienia, do lub z nieruchomości inwestycyjnych: -przeniesienie do lub z nieruchomości inwestycyjnych powinno nastąpić tylko w przypadku zmiany sposobu wykorzystania nieruchomości; oraz -wraz ze zmianą sposobu wykorzystania nieruchomości powinna nastąpić ocena czy nieruchomość kwalifikuje się, jako nieruchomość inwestycyjna.	Grupa nie oczekuje, że zmiany do standardu będą miały wpływ na jej sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2018 r.

4. Zasady konsolidacji

a) Jednostki zależne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Qumak S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za rok bieżący. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Spółki wchodzące w skład Grupy sporządzają sprawozdania zgodnie z ze standardami MSSF Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przeniesienia kontroli do grupy. Konsolidacji zaprzestaje się od dnia zaprzestania sprawowania kontroli.

b) Nabycie udziałów

Transakcje objęcia kontroli nad jednostkami rozlicza się metodą nabycia. Wynagrodzenie przekazane z tytułu nabycia jednostki zależnej ustala się, jako wartość godziwą przekazanych aktywów oraz zobowiązań zaciągniętych lub instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę. Przekazane wynagrodzenie obejmuje wartość godziwą aktywów lub zobowiązań wynikających z ustalenia elementu warunkowego wynagrodzenia umowy. Koszty związane z przejęciem ujmowane są w wyniku finansowym w momencie poniesienia. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia. Dla każdego przejęcia Grupa ujmuje niekontrolujące udziały w jednostce przejmowanej według wartości godziwej lub według wartości przypadającej na niekontrolujące udziały proporcjonalnej części aktywów netto przejmowanej jednostki.

c) Wartość godziwa

Nadwyżkę przekazanego wynagrodzenia, wartości godziwej ewentualnych wcześniej posiadanych udziałów w kapitale własnym przejmowanej jednostki na dzień przejęcia oraz udziału niekontrolującego nad wartością godziwą możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto, ujmuje się, jako wartość firmy. Jeżeli wartość ta jest niższa niż wartość godziwa aktywów netto jednostki zależnej, różnice ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym.

5. Rzeczowe aktywa trwałe

a) Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki, jak również nakłady na środki trwałe w budowie.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Jako odrębne pozycje środków trwałych ujmowane są także istotne komponenty, także o charakterze niematerialnym.

b) Amortyzacja

Amortyzacja środków trwałych w tym komponentów odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie. Obiekty o wartości do 1,5 tys. zł odnoszone są jednorazowo w koszty zużycia materiałów. Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Budynki i budowle	10 lat - 20 lat
Maszyny i urządzenia	od 3 do 10 lat
Środki transportu	5 lat
Pozostałe środki trwałe	od 3 do 10 lat

Grunty nie podlegają amortyzacji.

Amortyzacja dotycząca tych aktywów trwałych rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia ich użytkowania, zgodnie z zasadami dotyczącymi pozostałych aktywów trwałych Grupy.

c) Wycena

Na dzień bilansowy środki trwałe inne niż grunty, budynki i budowle, wyceniane w wartości przeszacowanej, oraz środki trwałe w budowie wyceniane są według kosztu pomniejszonego o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się, jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Koszt wytworzenia obejmuje opłaty oraz, dla odpowiednich aktywów, koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy.

6. Wartości niematerialne

a) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa Grupy, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne oraz które można wiarygodnie wycenić i które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki.

Wartości niematerialne powstałe na skutek prowadzenia prac rozwojowych, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika wartości niematerialnych, tak, aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jej użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych.

Nakłady poniesione w okresie prowadzenia prac badawczych oraz nakłady nie spełniające w/w warunków ujmowane są jako koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w dacie ich poniesienia, w pozycji kosztów ogólnego zarządu.

b) Amortyzacja

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie. Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Obiekty o wartości do 1,5 tys. zł ujmowane są jednorazowo w kosztach zużycia materiałów. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Pozostałe wartości niematerialne	od 2 do 10 lat
Prace rozwojowe	od 5 do 10 lat

c) Wycena

Wartości niematerialne ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

7. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oprócz wartości firmy

a) Ujmowanie utraty wartości

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji.

W przypadku wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, test utraty wartości przeprowadzany jest corocznie oraz dodatkowo wtedy, gdy występują przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest, jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie, jako koszt okresu, w którym wystąpiła, za wyjątkiem sytuacji.

b) Odwracanie odpisów aktualizujących

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów, jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów / jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8. Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, mające postać materiałów lub surowców zużywanych w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują głównie materiały oraz towary.

a) Wycena

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Zapasy towarów, materiałów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według indywidualnej oceny.

b) Rozchód

Rozchód zapasów odbywa się według zasad szczegółowej identyfikacji w zakresie pozycji przedsięwzięć identyfikowalnych numerami seryjnymi lub według metody FIFO dla pozostałych zapasów i odnoszony jest w koszt własny sprzedaży. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających, jak i ich odwrócenia, odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

9. Instrumenty finansowe

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych, jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą bezpośrednio być przypisane do nabycia lub emisji danego składnika. Zmiany wartości godziwej pieniężnych oraz niepieniężnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do kategorii dostępnych do sprzedaży lub w przypadku utraty przez nie wartości –

łącznie dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej ujęte w kapitale wykazuje się w sprawozdaniu z wyniku, jako „Zyski i straty na inwestycjach w papiery wartościowe”.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik wykazuje się w sprawozdaniu z wyniku, w pozycji „Pozostałe (straty) /zyski – netto”, w okresie, w którym powstały. Przychody z tytułu dywidend z aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik wykazuje się w sprawozdaniu z wyniku w ramach pozostałych przychodów w momencie uzyskania przez Grupę prawa do otrzymania płatności.

10. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wyceniane są na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących należności o zagrożonej możliwości realizacji. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności tworzone są w oparciu o indywidualne analizy z uwzględnieniem posiadanego zabezpieczenia oraz z uwzględnieniem wartości możliwej do potrącenia z wzajemnych wierzytelności. Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej dla należności głównych oraz w działalności finansowej dla należności z tytułu odsetek od nieterminowych płatności.

11. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania stanowią wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki.

Zobowiązania krótkoterminowe to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. Jeżeli termin wymagalności przekracza jeden rok od daty bilansowej zobowiązania te, wykazuje się jako zobowiązania długoterminowe.

Zobowiązania inne niż zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy ujmują się na dzień ich powstania w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, a wycenia się na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. W przypadku zobowiązań krótkoterminowych wycena ta odpowiada kwocie wymagającej zapłaty.

W momencie początkowego ujęcia, kredyty bankowe i pożyczki są ujmowane w wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki. W kolejnych okresach zobowiązania z tytułu kredytów bankowych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

13. Kapitały własne

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu jednostki dominującej.

Kapitał zakładowy Grupy wykazuje się w wysokości określonej w wartości nominalnej wyemitowanych akcji, w wysokości zgodnej ze statutem jednostki dominującej. Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki

akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego, zmniejszając kapitał zapasowy jednostki do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji.

Kwoty powstałe z podziału zysku, niepodzielony wynik z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako zyski zatrzymane.

14. Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na Grupie ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

15. Koszty świadczeń pracowniczych

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze ujmowane są w okresie, w którym Grupa otrzymała przedmiotowe świadczenie ze strony pracownika, a w przypadku wypłat z zysku lub premii gdy spełnione zostały następujące warunki:

- na jednostce ciąży obecne prawne lub zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do dokonania wypłat z wyniku zdarzeń przeszłych, oraz
- można dokonać wiarygodnej wyceny tego zobowiązania.

W przypadku świadczeń z tytułu płatnych nieobecności, świadczenia pracownicze ujmowane są w zakresie kumulowanych płatnych nieobecności, z chwilą wykonania pracy, która zwiększa uprawnienia do przyszłych płatnych nieobecności. W przypadku niekumulowanych płatnych nieobecności świadczenia ujmuje się z chwilą ich wystąpienia.

a) Program określonych składek

Grupa zatrudniając pracowników zobowiązana jest, na mocy obowiązujących przepisów, do pobierania i odprowadzania składek na świadczenia emerytalne pracowników. Świadczenia te, zgodnie z MSR 19, stanowią program państwowy oraz mają charakter programu określonych składek.

W związku z powyższym, zobowiązanie Grupy za każdy okres jest szacowane na podstawie kwot składek do wniesienia za dany rok.

b) Program określonych świadczeń- odpawy emerytalne i pośmiertne

Grupa zobowiązana jest, na podstawie obowiązujących przepisów, do wypłaty odpraw emerytalnych i pośmiertnych w wysokości zgodnej z przepisami kodeksu pracy. Minimalna wysokość odpraw emerytalnych wynika z przepisów kodeksu pracy obowiązujących na dzień wypłaty odprawy emerytalnej.

Zobowiązanie Grupy wynikające z odpraw emerytalnych obliczane jest poprzez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik osiągnie wiek emerytalny oraz poprzez oszacowanie wysokości przyszłej odprawy emerytalnej. Odprawy te są dyskontowane do wartości bieżącej. Stopę dyskontową otrzymuje się na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na dzień bilansowy.

Zobowiązanie z tytułu odpraw emerytalnych ujmowane jest proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia pracy przez danego pracownika. Zyski i straty aktuarialne z wyceny zobowiązań z tytułu określonych świadczeń po okresie zatrudnienia ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach.

Kalkulacja przeprowadzana jest przez uprawnionego aktuarium przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Rotacja pracowników jest szacowana na podstawie danych historycznych oraz przewidywaną poziomą zatrudnienia w przyszłości.

Powyższą zasadę wyceny i ujmowania stosuje się również odpowiednio do odpraw pośmiertnych.

16. Rezerwy na naprawy gwarancyjne i kary umowne

Rezerwy na naprawy gwarancyjne tworzone są na zakończenie realizacji danego kontraktu długoterminowego i obejmują prawdopodobne i możliwe do oszacowania w sposób wiarygodny koszty materiałów, usług zewnętrznych oraz koszty wewnętrzne niezbędne do wykonania w przyszłości usług gwarancyjnych wynikających z ustaleń umownych z klientem oraz z ogólnie obowiązujących przepisów prawa.

17. Przychody

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o przewidywane rabaty, zwroty klientów i podobne pomniejszenia, w tym podatek od towarów i usług VAT oraz inne podatki związane ze sprzedażą, za wyjątkiem podatku akcyzowego.

a) Świadczenie usług

Przychody i koszty z tytułu umów o świadczenie usług

Przychody z tytułu umów o świadczenie usług obejmują wysoko prawdopodobne przychody wynikające z zawartych umów, które można oszacować w sposób wiarygodny.

Za przychody z umów o świadczenie usług uznaje się następujące przychody:

- przychody wynikające z wystawionych faktur,
- przyszłe przychody wynikające z podpisanych umów i/lub zleceń wystawionych na bazie umów ramowych.

Koszty z tytułu umów o świadczenie usług obejmują:

- koszty odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych, oraz
- koszty zasobów własnych, które są zaangażowane w realizację kontraktu.

Koszty zasobów własnych zatrudnionych przy realizacji umów kalkulowane są na podstawie zrealizowanej (dla okresów zakończonych) i szacowanej (dla okresów prognozowanych) pracochłonności oraz odpowiedniej stawki ewidencyjnej (kosztowej) pokrywającej koszty wytworzenia.

Stawka ewidencyjna to koszt osobogodziny (lub osobodnia) własnych zasobów produkcyjnych skalkulowany na bazie zabudżetowanych na dany rok kosztów wytworzenia.

Wycena kontraktów

Aby ustalić wartość przychodów, którą należy rozpoznać w okresie Grupa dokonuje wyceny kontraktu stosując metodę stopnia zaawansowania.

Jeżeli poniesione koszty pomniejszone o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży, wynikająca z powyższej różnicy kwota niezafakturowanej sprzedaży prezentowana jest w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej w pozycji „Aktywa z tytułu niezakończonych umów”. Jeżeli

zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży przekracza zaawansowanie procentowe poniesionych kosztów pomniejszonych o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, wynikające z powyższej różnicy przyszłe przychody prezentowane są pozycji „Zobowiązania z tytułu niezakończonych umów”.

W celu ustalenia stopnia zaawansowania realizacji umowy Grupa stosuje taką metodę, która pozwala w sposób wiarygodny ustalić stan realizacji prac. Metoda ta polega na pomiarze ustalenia proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do dnia bilansowego w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy.

Metodę procentowego zaawansowania stosuje się narastająco w każdym okresie obrotowym w stosunku do bieżących szacunków przychodów i kosztów umowy. Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów umowy ujmuje się w okresie, w którym zmiana ta wystąpiła.

Jeśli budżet kosztowy kontraktu nie można oszacować w sposób wiarygodny, przychody z takiego kontraktu ujmowane są jedynie do wysokości możliwych do odzyskania kosztów.

Kontrakty generujące straty

Kontraktem generującym stratę jest kontrakt, w którym łączna kwota przychodów (w tym planowanych do osiągnięcia) z kontraktu jest niższa niż łączna wartość kosztów (w tym planowanych do poniesienia).

W przypadku, gdy jest wysoce prawdopodobne, że łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana, jako koszt okresu, w którym została ujawniona poprzez utworzenie rezerwy na straty kontraktowe.

Wysokość rezerwy i zasadność jej utrzymania jest weryfikowana na każdy kolejny dzień bilansowy, aż do momentu zakończenia kontraktu. Wartość utworzonych rezerw na straty jest prezentowana w pozycji „Aktywa z tytułu niezakończonych umów” lub „Zobowiązania z tytułu umów niezakończonych” zgodnie z zasadami wskazanymi powyżej w sekcji „wycena kontraktów”.

b) Sprzedaż towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia z Grupy na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów;
- scedowania przez Grupę funkcji kierowniczych w stopniu związanym na ogół z prawem własności oraz efektywnej kontroli nad sprzedanymi towarami;
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów;
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że jednostka otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją; oraz
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

c) Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są narastająco według czasu powstawania, poprzez odniesienie do kwoty niespłaconego jeszcze kapitału i przy uwzględnieniu efektywnej stopy oprocentowania, czyli stopy efektywnie dyskontującej przyszłe wpływy pieniężne szacowane na oczekiwany okres użytkowania danego składnika aktywów do wartości bilansowej netto tego składnika.

18. Waluty obce

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

- kupna lub sprzedaży walut stosowanym przez bank, z którego usług korzysta jednostka – w przypadku sprzedaży lub kupna walut.
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ten dzień- dla pozostałych operacji.

Na dzień bilansowy wycenia się w wyrażone w walutach obcych składniki aktywów (z wyłączeniem udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenionych metodą praw własności) i pasywów – po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31.12.2016	31.12.2015
USD	4,1793	3,9011
EUR	4,4240	4,2615

19. Dotacje rządowe

Dotacji nie ujmuje się do chwili uzyskania uzasadnionej pewności, że Grupa spełni konieczne warunki i otrzyma takie dotacje.

Korzyści wynikające z otrzymania pożyczki rządowej poniżej oprocentowania rynkowego, traktowane są, jako dotacje i mierzone są jako różnica pomiędzy wartością otrzymanej pożyczki i wartością godziwą pożyczki ustalona z zastosowaniem odpowiedniej rynkowej stopy procentowej.

Dotacje, których zasadniczym warunkiem jest nabycie lub wytworzenie przez Grupę aktywów trwałych, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji rozliczeń międzyokresowych (pozostałych zobowiązań) i odnosi w sprawozdanie z całkowitych dochodów i strat systematycznie przez przewidywany okres użytkowania ekonomicznego tych aktywów.

Pozostałe dotacje ujmowane są systematycznie w przychodach, w okresie niezbędnym do skompensowania kosztów, które te dotacje miały w zamierzeniu kompensować. Dotacje należne jako rekompensata kosztów lub strat już poniesionych lub jako forma bezpośredniego wsparcia finansowego dla Grupy bez ponoszenia przyszłych kosztów ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym są należne.

Zasady właściwe dla rozliczenia dotacji do aktywów trwałych stosuje się także w przypadku transakcji nieodpłatnego otrzymania aktywów trwałych.

20. Podatki

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący do zapłaty oraz podatek odroczony.

a) Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

b) Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów,

a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe, jakie Grupa może wykorzystywać. Pozycja aktywów lub rezerwy na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie, w jakim wynika ze zobowiązania jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

Podatek bieżący i odroczony wykazuje się w kosztach lub przychodach w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny, bo wtedy także podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny (inne całkowite dochody w sprawozdaniu z całkowitych dochodów), lub gdy wynika on z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych.

Nota 2. Przychody ze sprzedaży - segmenty sprawozdawcze oraz struktura geograficzna

Grupa Qumak S.A. prowadzi ocenę finansową działalności operacyjnej w rozbiciu na linie biznesowe (segmenty). Podział ten jest uwarunkowany specyfiką produktów i usług dostarczanych do odbiorców. Ocenie podlega wielkość sprzedaży oraz EBIT (zysk z działalności operacyjnej).

Wynik operacyjny wyliczany jest poprzez pomniejszenie zrealizowanego zysku brutto na sprzedaży danej linii biznesowej o poniesione bezpośrednio koszty sprzedaży oraz procentowy narzut kosztów pośrednich sprzedaży.

Segmenty operacyjne są przedstawiane w sposób spójny ze sprawozdawczością wewnętrzną dostarczaną głównemu decydentowi operacyjnemu, na podstawie, której dokonuje on oceny wyników oraz decyduje o alokacji zasobów. Głównym decydemtem operacyjnym jest zarząd Grupy.

Wyodrębniono następujące segmenty operacyjne i sprawozdawcze:

Segment	Opis działalności segmentu
Data Center	Data Center to nowoczesne centrum technologiczne składające się z serwerowni i urządzeń wspierających jej funkcjonowanie. Grupa realizuje obiekty typu Data Center pełniąc rolę generalnego wykonawcy całej inwestycji. Tworzy koncepcje, projektuje, buduje, wyposaża w infrastrukturę IT i świadczy usługi serwisowe, a także wykonuje testy obciążeniowe.
Airport Automation	Rozwiązania obejmujące infrastrukturę lotniskową, systemy wspomaganie i zarządzania terminalami lotniczymi oraz lądowiska dla śmigłowców. Kompleksowa oferta przedsiębiorstwa w tym obszarze obejmuje m.in.: systemy oświetlenia nawigacyjnego, systemy bagażowe i informacji pasażerskiej, systemy osłony meteorologicznej, systemy radionawigacji i radiokomunikacji oraz systemy ostrzegania przed oblodzeniem i budowę stacji radarów pogodowych. Portfolio grupy obejmuje rozwiązania dla nowobudowanych oraz modernizowanych lotnisk cywilnych, lotnisk wojskowych przekształcanych w Regionalne Porty Lotnicze, realizacje dla Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej oraz lądowiska dla śmigłowców.
Building Automation	BMS i technologie budynkowe to nowoczesne, zintegrowane rozwiązania usprawniające zarządzanie obiektem, optymalizujące jego koszty utrzymania oraz gwarantujące wysoki poziom bezpieczeństwa obiektów. Systemy zarządzania obiektem, systemy bezpieczeństwa,

	<p>systemy sterowania oświetleniem, systemy biometryczne, systemy teleinformatyczne oraz audio-video to domena tej linii biznesowej. Portfolio Grupy obejmuje wdrożenia w pojedynczych budynkach, w rozległych i rozproszonych obiektach oraz zespołach obiektów. Grupa tworzy wszystkie produkty konieczne dla procesu inwestycyjnego, w tym: audyty, studia wykonalności, strategie rozwoju, koncepcje, projekty, realizacje, uruchomienia i szkolenia oraz świadczy usługi serwisowe.</p>
Software Development	<p>W ramach tej linii biznesowej Grupa zapewnia kompleksową realizację zintegrowanych systemów informatycznych od etapu poznania wymagań i przygotowania projektu po realizację oraz utrzymanie. Dobór architektury i narzędzi programistycznych następuje po szczegółowej analizie wymagań stawianych przed systemem. Oferta Grupy obejmuje również audyt, refaktoryzację i przejęcie utrzymania istniejących rozwiązań.</p>
Ekspozycje multimedialne	<p>Ekspozycje multimedialne to obszar oferujący nowoczesne rozwiązania wystawiennicze i multimedialne. Zastosowanie nowoczesnych technologii w przestrzeni publicznej pogłębiają zaangażowanie organizacji w dialog z odbiorcą indywidualnym. Grupa oferuje pakiet usług polegających na projektowaniu, produkcji, wdrożeniu, utrzymaniu i rozwoju ekspozycji ze szczególnym uwzględnieniem technologii multimedialnych i interaktywnych dla potrzeb muzeów, centrów nauki, edukacji.</p>
Desktop Management Services	<p>Oferowane przez Grupę usługi wsparcia bezpośredniego u klienta, serwisu sprzętu komputerowego, serwerów i urządzeń aktywnych służą zapewnieniu ciągłości działania infrastruktury IT, redukcji kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw, zmniejszeniu ryzyka przy jednoczesnym zwiększeniu bezpieczeństwa oraz optymalizacji procesów. Grupa oferuje kompleksowy pakiet usług, gwarantujący sprawne działanie systemów informatycznych klientów.</p>
Sprzedaż sprzętu komputerowego i licencji	<p>Segment obejmuje sprzedaż sprzętu i licencji zgodnie z zamówieniem klienta, nie objęty wyżej wymienionymi rozwiązaniami.</p>
Pozostałe	<p>Segment obejmuje zagregowane linie biznesowe nie spełniające na moment prezentacji progów ilościowych i wartościowych, takie jak: Business Intelligence & Big Data, Contact Center, Business Continuity & Data Security, Outsourcing kadry IT, Smart City</p>

Więcej informacji na temat segmentów (linii biznesowych) przedstawiono w pkt 3 Sprawozdania z działalności.

Przychody netto oraz wynik operacyjny są prezentowane zgodnie z zasadami określonymi w polityce rachunkowości.

Ze względu na inne podejście do rozliczenia kosztów handlowych przy wyliczaniu rentowności segmentów zastosowano metodę rozliczenia czasu pracy poniesionego bezpośrednio na dany kontrakt, a co za tym idzie na dany segment. Proporcjonalnie do poniesionych kosztów bezpośrednich danego segmentu naliczono koszty pośrednie handlowe, realizacji oraz wsparcia i rozwoju. Koszty ogólnego zarządu nie są rozliczane na segmenty. Całe zestawienie rentowności segmentów daje wynik zgodny z wynikiem operacyjnym Grupy.

Aktywa, wartości niematerialne, oraz zobowiązania nie są przypisywane ewidencyjnie do segmentów.

Finansowanie Grupy, podatek dochodowy oraz pozycje kosztów zarządu oraz pozostałych przychodów/kosztów netto są zarządzane na poziomie Grupy i nie są alokowane do segmentów operacyjnych.

Dla wszystkich segmentów stosowane są jednolite zasady rachunkowości oparte na polityce właściwej sprawozdawczości finansowej. Nie występują transakcje sprzedaży pomiędzy poszczególnymi segmentami.

Segmenty	Przychody ze sprzedaży		Wynik operacyjny	
	2016	2015	2016	2015
Data Center	67 638	83 302	501	-3 231
Airport Automation	27 628	160 458	464	8 801
Building Automation	58 063	134 793	204	11 864
Software Development	12 647	23 847	945	-20 127

Ekspozycje multimedialne	46 249	25 451	-2 333	829
Desktop Management Services	63 704	63 431	7 797	-11 055
Sprzedaż sprzętu komputerowego i licencji	70 327	79 904	-5 649	1 213
Pozostałe segmenty	82 150	149 703	5 325	17 766
Przychody netto ze sprzedaży ogółem	428 406	720 889		
Pozostałe przychody/koszty operacyjne niepodlegające alokacji do segmentów operacyjnych			-17 589	1 274
Koszty ogólnego zarządu			-20 959	-15 668
Strata z działalności operacyjnej			-31 293	-8 334

W 2016 roku żaden z odbiorców, ani dostawców nie przekroczył poziomu 10% ogółu obrotów Grupy. Grupa prowadzi działalność operacyjną głównie na terytorium Polski. Sprzedaż eksportowa jest obecnie incydentalna i nie ma znaczącego udziału w sprzedaży i wynikach Grupy.

Nota 3. Koszty działalności operacyjnej

Koszty działalności operacyjnej w okresach objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym przedstawiały się następująco:

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Amortyzacja	2 936	3 544
Zużycie surowców i materiałów	117 070	200 947
Usługi obce	230 476	433 529
Koszty świadczeń pracowniczych	59 336	77 191
Podatki i opłaty oraz pozostałe koszty	11 689	18 504
Zmiana stanu produktów	26 146	-3 218
Razem koszty działalności operacyjnej	447 653	730 497
Koszty sprzedaży	-15 111	-15 708
Koszty zarządu	-20 959	-15 668
Koszt własny sprzedaży	411 583	699 121

Koszty usług obcych obejmują usługi podwykonawców w zakresie realizowanych kontraktów oraz pozostałe usługi takie jak usługi transportowe, telekomunikacyjne, biurowe.

Koszty świadczeń pracowniczych obejmują tylko krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i obowiązkowe obciążenia publicznoprawne wynagrodzeń).

Zatrudnienie

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Przeciętna liczba zatrudnionych, z podziałem na grupy zawodowe:		
Pracownik biurowy	139	139
Obsługa	-	1
Handlowcy	59	59
Inżynierowie	216	232
Konsultanci	60	25
Serwis	163	165
Programiści	128	116
	765	737

Nota 4. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Zyski ze zbycia rzeczowych i niematerialnych aktywów trwałych	0	432
Otrzymane kary i odszkodowania	41	56
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności netto	5 502	2 102
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	5 543	2 590

Na zmianę wartości odpisów aktualizujących w 2016 roku wpływ miało głównie zakończenie postępowania sądowego związanego z wykonaniem przez konsorcjum Spółek Elektrobudowa SA, Qumak SA, Przedsiębiorstwo „AGAT” inwestycji w ramach realizacji II etapu budowy Stadionu Narodowego w Warszawie. Grupa uzyskała w związku z tym kwotę 5,8 mln PLN.

Pozostałe koszty operacyjne

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Straty ze zbycia/likwidacji rzeczowych i niematerialnych aktywów trwałych	4 512	-
Utworzenie odpisów aktualizujących zapasów	4 200	-
Utworzenie rezerw	2 848	799
Naliczone kary i odszkodowania	26	83
Inne	6 003	434
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	17 589	1 316

Kwota strat z likwidacji aktywów trwałych dotyczy w kwocie 2,8 mln PLN likwidacji systemu, który Grupa opracowała, jako własne rozwiązanie do zarządzania treścią CMS – Content Management System dla celów wewnętrznych z możliwością komercjalizacji. Grupa uznała brak możliwości wykorzystania narzędzia w obecnie realizowanych procesach.

Z powodu braku możliwości komercjalizacji produktów i licencji pozostałych po realizacji kontraktu e - Dolnyśląsk utworzono odpis z tytułu przeszacowania wartości magazynów w kwocie 3,4 mln PLN ujęty w pozycji utworzenie odpisów aktualizujących.

W pozycji inne ujęto kwotę aktualizacji należności trudno ściągalnych od kontrahentów (ok. 5,5 mln zł)

Nota 5. Przychody i koszty finansowe

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Odsetki z rachunków i lokat bankowych	328	183
Dyskonto kaucji	40	26
Inne	226	17
Przychody finansowe ogółem	594	226

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Odsetki od pożyczek, kredytów i instrumentów dłużnych	1 041	1 509
Straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów	67	26
Strata na różnicach kursowych i inne	444	2 252
Dyskonto kaucji	674	-
Koszty finansowe ogółem	2 226	3 787

Nota 6. Podatek dochodowy

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk podatkowy od księgowej straty netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

W zakresie podatku dochodowego, Grupa podlega przepisom ogólnym w tym zakresie. Rok podatkowy jak i bilansowy pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

W roku 2016 spółka ujęła odpis aktualizujący wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego. Wartość podatku odroczonego netto na koniec roku 2016 wyniosła 8 mln PLN. Na koniec roku 2015 wysokość ujętego aktywa z tytułu podatku odroczonego wyniosła 15,98 mln PLN.

Nota 7. Wartości niematerialne

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Wartość firmy	169	207
Licencje -oprogramowanie komputerowe	1 058	4 985
Wartości niematerialne i prawne w trakcie wytwarzania	9 388	-
Razem	10 615	5 192

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Rok 2016

	Wartość firmy	Licencje i programy komputerowe	WN w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto				
Stan na 1 stycznia 2016 roku	207	6 442	-	6 649
Zwiększenia	-	894	9 388	10 282
- zakupy	-	44	-	44
- przeniesienie	-	850	9 388	10 238
Zmniejszenia	-	-5 114	-	-5 114
- przeniesienie	-	-	-	-
- sprzedaż, likwidacja	-	-5 114	-	-5 114
Stan na 31 grudnia 2016 roku	207	2 222	9 388	11 817
Umorzenie				
Stan na 1 stycznia 2016 roku	38	1 419	-	1 457
Zwiększenia - amortyzacja	-	219	-	219
Zmniejszenia	-	-474	-	-474
Stan na 31 grudnia 2016 roku	-	1 164	-	1 202

Wartość netto na 31 grudnia 2015	169	5 023	-	5 192
Wartość netto na 31 grudnia 2016	169	1 058	9 388	10 615

Rok 2015

	Wartość firmy	Licencje i programy komputerowe	WN w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto				
Stan na 1 stycznia 2015 roku	-	966	1 463	2 429
Zwiększenia	207	5 483	1 761	7 451
- zakupy	207	2 259	1 761	4 227
- przeniesienie	-	3 224	-	3 224
Zmniejszenia	-	-7	-3 224	-3 231
- przeniesienie	-	-	-3 224	-3 224
- sprzedaż, likwidacja	-	-7	-	-7
Stan na 31 grudnia 2015 roku	207	6 442	-	6 649
Umorzenie				
Stan na 1 stycznia 2015 roku	-	853	-	853
Zwiększenia - amortyzacja	38	573	-	611
Zmniejszenia	-	-7	-	-7
Stan na 31 grudnia 2015 roku	38	1 419	-	1 457
Wartość netto na 31 grudnia 2014	0	113	1 463	1 576
Wartość netto na 31 grudnia 2015	169	5 023	-	5 192

W związku z brakiem możliwości komercjalizacji produktów i licencji pozostałych po realizacji kontraktu e - Dolnyśląsk, uległy likwidacji wartości niematerialne i prawne w kwocie 4,6 mln PLN.

Nakłady na wartości niematerialne i prawne w budowie, dotyczą projektu symulatora lokomotywy na podstawie Projektu Demonstrator+. W ramach podpisanych umów Qumak uruchomił i kontynuuje projekt współfinansowany ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, którego efektem jest opracowanie pierwszego produktu pod marką Qumak – symulatora lokomotywy. Umożliwia on szkolenie maszynistów w bezpiecznych warunkach i opracowywanie modeli zachowań w sytuacjach kryzysowych. Powyższy projekt jest realizowany w ramach konsorcjum (IKKU Sp. z o.o., Instytut Kolejnictwa, Wojskowa Akademia Techniczna), którego celem jest zbudowanie i uruchomienie demonstratora technologii w celu komercjalizacji. W trakcie projektu wewnątrz Jednostki Dominującej powołany został dedykowany zespół kompetencyjny, którego zadaniem będzie rozwój projektów w obszarze symulatorów dla celów komercyjnych, a w przyszłości prawdopodobnie również na potrzeby wojska.

Na koniec 2016 zaangażowanie w ten projekt wyniosło 9,39 mln PLN.

Całkowity koszt realizacji projektu w konsorcjum wynosi 13,09 mln PLN. W umowie Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zobowiązuje się udzielić dofinansowania na realizację projektu w kwocie 8,24 mln PLN.

Istnieje na rynku możliwość komercjalizacji rozwiązania, prowadzone są negocjacje mające zagwarantować wykorzystanie wytworzonej technologii, w związku, z czym wartość poniesionych nakładów jest w pełni odzyskiwalna.

Nota 8. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Komputery i pozostały sprzęt biurowy	2 757	2 054
Środki transportu	2 067	3 440
Pozostałe środki trwałe	406	512
Środki trwałe w budowie	989	6 928

6 219 12 934

Zmiana stanu środków trwałych

ROK 2016	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto					
Stan na 1 stycznia 2016 roku	8 030	11 789	1 543	6 928	28 290
Zwiększenia	1 884	131	144	5 924	8 083
Zakupy	1 884	131	144	5 924	8 083
Zmniejszenia	-1 825	-1 432	-685	-11 863	-15 805
Sprzedaż	-4	-	-	-	-4
Likwidacja	-1 821	-1 432	-685	-	-3 938
Przyjęcia na środki trwałe	-	-	-	-2 470	-2 470
Przeniesienia	-	-	-	-9 393	-9 393
Stan na 31 grudnia 2016 roku	8 089	10 488	1 002	989	20 568
Umorzenie					
Stan na 1 stycznia 2016 roku	5 976	8 349	1 031	-	15 356
Zwiększenia	1 157	1 392	156	-	2 705
Amortyzacja	1 157	1 392	156	-	2 705
Zmniejszenia	-1 801	-1 320	-591	-	-3 712
Sprzedaż	-6	-	-1	-	-7
Likwidacja	-1 795	-1 320	-590	-	-3 705
Stan na 31 grudnia 2016 roku	5 332	8 421	596	-	14 349
Wartość netto na 1 stycznia 2016	2 054	3 440	512	6 928	12 934
Wartość netto na 31 grudnia 2016	2 757	2 067	406	989	6 219

ROK 2015	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto					
Stan na 1 stycznia 2015 roku	7 325	12 518	1 473	1 519	22 835
Zwiększenia	950	566	77	5 409	7 002
Zakupy	950	566	77	5 409	7 002
Zmniejszenia	-245	-1 295	-7	-	-1 547
Sprzedaż	-164	-1 295	-6	-	-1 465
Likwidacja	-81	-	-1	-	-82
Stan na 31 grudnia 2015 roku	8 030	11 789	1 543	6 928	28 290
Umorzenie					
Stan na 1 stycznia 2015 roku	5 071	7 779	870	-	13 720
Zwiększenia	1 117	1 648	168	-	2 933
Amortyzacja	1 117	1 648	168	-	2 933
Zmniejszenia	-212	-1 078	-7	-	-1 297
Sprzedaż	-137	-1 078	-6	-	-1 221
Likwidacja	-75	-	-1	-	-76
Stan na 31 grudnia 2015 roku	5 976	8 349	1 031	-	15 356
Wartość netto na 1 stycznia 2015	2 254	4 739	603	1 519	9 115
Wartość netto na 31 grudnia 2015	2 054	3 440	512	6 928	12 934

Wydatki inwestycyjne w prezentowanym okresie związane były z sukcesywną wymianą infrastruktury IT oraz floty samochodowej. Pozostałe wydatki ograniczyły się wyłącznie do odtwarzania zużytych środków trwałych.

Nota 9. Zapasy

Stan na 31.12.2016 Stan na 31.12.2015

Produkcja w toku	-	312
Towary	8 597	11 201
Razem zapasy brutto	8 597	11 513
(-) odpisy aktualizujące	-6 074	-440
Razem zapasy netto	2 523	11 073

Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy przedstawia się następująco:

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Bilans otwarcia odpisów aktualizujących	-440	-18 326
Utworzenie odpisów aktualizujących	-5 757	-361
Wykorzystanie odpisów	123	18 247
Bilans zamknięcia	-6 074	-440

Z powodu braku możliwości komercjalizacji produktów i licencji pozostałych po realizacji kontraktu e-DolnyŚląsk utworzono odpis z tytułu przeszacowania wartości magazynów w kwocie 3,4 mln PLN.

Nota 10. Należności handlowe oraz pozostałe należności

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Należności handlowe i pozostałe brutto (część krótkoterminowa)	119 901	154 247
(-) odpisy aktualizujące	-1 122	-6 935
Należności handlowe netto	118 779	147 312
Pozostałe należności brutto (część długoterminowa), w tym:	9 826	7 890
Kaucje gwarancyjne	1 604	2 850
(-) odpisy aktualizujące	-336	-335
Należności pozostałe netto	9 490	7 555
Razem należności handlowe i pozostałe netto	128 269	154 867
w tym:		
Długoterminowe	9 490	7 555
Krótkoterminowe	118 779	147 312

W przeważającej ilości transakcji sprzedaży Grupa stosuje terminy płatności do 30 dni.

Należności długoterminowe obejmują należności handlowe z tytułu sprzedaży towarów oraz należności z tytułu przekazanych kaucji gwarancyjnych związanych z realizacją umów długoterminowych. Należności te zostały wycenione z uwzględnieniem dyskonta. Wartość godziwa należności nie różni się istotnie od wartości bilansowej.

Zmiany stanu odpisów aktualizujących należności handlowe i pozostałe przedstawiały się następująco:

	Za okres 01.10.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Bilans otwarcia odpisów aktualizujących	-7 270	-10 209
Utworzenie odpisów aktualizujących	-781	-702
Zmniejszenia odpisów, w tym:	6 487	3 641
Rozwiązanie odpisów	5 938	3 078
Wykorzystanie odpisów	549	563
Razem odpisy aktualizujące	-1 564	-7 270
w tym:		
należności długoterminowe	-336	-335
należności krótkoterminowe	-1 122	-6 935
pozostałe aktywa niefinansowe	-106	

Analiza wiekowa należności handlowych i pozostałych

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Należności handlowe i pozostałe brutto (część krótkoterminowa)	119 901	154 247
Pozostałe należności – część długoterminowa (bez należności z tytułu podatków)	9 826	7 890
(-) odpisy aktualizujące	-1 458	-7 270
	128 269	154 867

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Należności nieobarczone utratą wartości, nieprzeterminowane, płatne w okresie:		
do 1 m-ca	77 217	83 272
1-6 m-cy	25 989	30 678
> 6 m-cy	8 531	10 875
	111 737	124 825
Należności nieobarczone utratą wartości, przeterminowane w okresie (objęte częściowo odpisem aktualizującym):		
do 1 m-ca	7 127	21 229
1-6 m-cy	5 279	8 359
>6 m-cy	4 126	454
	16 532	30 042
Razem należności finansowe netto	128 269	154 867
w tym:		
należności długoterminowe	9 490	7 555
należności krótkoterminowe	118 779	147 312
w tym należności krótkoterminowe, obejmujące:		
należności handlowe	108 814	136 731
pozostałe należności	9 965	10 581

Ponadto Qumak S.A. podjął kroki prawne na drodze sądowej w celu wyegzekwowania od kontrahenta Data Techno Park Sp. z o.o. (DTP) wymagalnych wierzytelności w kwocie 3.805.000 PLN. Grupa zamierza kontynuować kroki w celu skutecznej egzekucji wymagalnych należności.

Nota 11. Kontrakty długoterminowe

W roku 2015 i w 2016 Grupa realizowała szereg kontraktów na usługi. Zgodnie z MSR 11 przychody z tego typu kontraktów są uznawane zgodnie ze stopniem ich zaawansowania. Grupa w przypadku posiadania wiarygodnych budżetów, dokonuje oceny stopnia zaawansowania realizowanych kontraktów wdrożeniowych zgodnie z metodą „kosztową”, czyli ustalając stosunek kosztów poniesionych do kosztów całego projektu. W pozostałych przypadkach przychody rozpoznawane są do wysokości poniesionych kosztów („marża zerowa”).

Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane o realizowanych kontraktach:

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Ujęte w rachunku zysków i strat:		
Przychody, w tym:		
- Przychody zafakturowane	199 809	372 251
- Przychody szacowane na podstawie stopnia zaawansowania	15 030	-31 216
	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Wycena otwartych kontraktów na dzień bilansowy (narastająco):		
Przychody narastająco (wyliczone metodą stopnia zaawansowania)	170 346	274 321
Koszty poniesione (w tym ujęte rezerwy na straty)	167 217	271 260
Należności z tytułu wyceny kontraktów	16 496	20 850
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów	5 146	31 637

Należności z tytułu wyceny kontraktów jest to kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy, w rozumieniu standardu MSR 11. Należności z tytułu wyceny kontraktów prezentowane są w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej, jako „Aktywa z tytułu niezakończonych umów”.

Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów jest to kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy, w rozumieniu standardu MSR 11. Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów prezentowane są w pasywach sprawozdania z sytuacji finansowej, jako „Zobowiązania z tytułu niezakończonych umów”.

Na realizowane kontrakty Grupa nie pobierała zaliczek od klientów. Podwykonawcom realizującym kontrakty zatrzymywane są kaucje na ewentualne naprawy gwarancyjne. Kwota zatrzymanych kaucji na dzień 31.12.2016 r. wynosi łącznie 17,8 mln PLN w tym:

- długoterminowe 11,8 mln PLN
- krótkoterminowe 5,9 mln PLN

Nota 12. Pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	11 066	7 678
koszty ubezpieczeń	545	446
pozostałe koszty	10 521	7 232
Zaliczki przekazane na zakup materiałów i towarów	1 378	3 653
	12 444	11 331

Pozostałe koszty składają się głównie z rozliczeń międzyokresowych kosztów zafakturowanych usług, które rozliczane są w czasie proporcjonalnie do długości trwania realizowanych kontraktów. Na koniec 2016 r. wynosiły one 8,09 mln PLN (w 2015 odpowiednio 7,14 mln PLN).

Nota 13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów sporządzenia rachunku przepływów pieniężnych środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne szczegółowo przedstawione poniżej.

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Środki pieniężne w kasie	28	35
Środki pieniężne na rachunkach bankowych, w tym:	15 779	66 746
rachunki bieżące w PLN	6 060	7 358
rachunki bankowe walutowe	1 290	66
rachunki lokat bankowych	8 429	59 322
	15 807	66 781
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	733	1 973

Nota 14. Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny jednostki dominującej na 31 grudnia 2016 roku wynosił 10.375.082 PLN i dzielił się na 10.375.082 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,00 PLN każda. Na koniec 2015 roku wynosił on odpowiednio 10.375.082,00 PLN i dzielił się na 10.375.082 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,00 PLN każda.

Żadne z akcji wyemitowanych przez jednostkę dominującą nie są uprzywilejowane. W związku z tym liczby głosów przypadających na poszczególnych akcjonariuszy są równe ilości posiadanych przez nich akcji, a udziały w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu są równe udziałom w kapitale zakładowym.

Według wiedzy jednostki dominującej na dzień 31.12.2016 r. akcjonariuszami, którzy bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne posiadali co najmniej 5% w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu i były podmioty wykazane w poniższym zestawieniu:

	Liczba posiadanych akcji	Udział w kapitale akcyjnym
OFE PZU „Złota Jesień”	558.500	5,38%
PTE Allianz Polska	989.603	9,54%
Aviva PTE Aviva BZ WBK	756.000	7,29%
Nationale-Nederlanden OFE I Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny	1.037.757	10,00%
Altus TFI S.A.	540.861	5,21%

Powyższe zestawienie zostało sporządzone na podstawie informacji przekazywanych przez akcjonariuszy na podstawie art. 69 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Zmiany w strukturze akcjonariatu w 2016 r.:

1. Zawiadomienie z dnia 6 września 2016 r. od Altus Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. dotyczące przekroczenia progu 5% ogólnej liczby głosów w Spółce w wyniku transakcji w dniu 1 września 2016 r. Przed zmianą udziału Fundusze łącznie posiadały 499.777 akcje Spółki dominującej, stanowiące 4,82% kapitału zakładowego Spółki dominującej, natomiast po zmianie posiadały 540.861 akcje Spółki dominującej, stanowiące 5,21% kapitału zakładowego.
2. Zawiadomienia z dnia 3 i 17 października 2016 r. od Legg Mason Parasol Fundusz Inwestycyjny Otwarty i Legg Mason Senior Fundusz Inwestycyjny Otwarty dotyczące zejścia poniżej progu 5% ogólnej liczby głosów w Spółce
3. Zawiadomienie od Nationale-Nederlanden Otwartego Funduszu Emerytalnego z dnia 4 stycznia 2017 o zakupie akcji Spółki dominującej w transakcjach rozliczonych 29 grudnia 2016 r. Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 1.036.757 akcji Spółki dominującej, stanowiących 9,99% kapitału zakładowego Spółki natomiast po zmianie posiadały 1.037.757 akcji Spółki dominującej, stanowiące 10,002% kapitału zakładowego.

Nota 15. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Wartość agio emisyjnego	32 452	32 452
	32 452	32 452

Nota 16. Pozostałe kapitały

Pozostałe kapitały obejmują kapitał powstały z ujęcia zysków z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Na kwoty ujęte w tej pozycji na poszczególne dni bilansowe składają się następujące pozycje:

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Pozostałe kapitały – wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	221	293
Pozostałe kapitały – podatek odroczoney dotyczący wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	17	16
	238	309

Nota 17. Strata przypadająca na jedną akcję

1. Strata na jedną akcję

Strata przypadająca na akcję została obliczona w oparciu o następujące elementy:

	<u>Za okres 01.01.-31.12.2016</u>	<u>Za okres 01.01.-31.12.2015</u>
Strata za rok obrotowy wykorzystana do obliczenia podstawowej i rozwodnionej straty przypadającej na jedną akcję	-42 283	-8 997
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia straty podstawowej i rozwodnionej na jedną akcję	10 375	10 375
Strata na akcję podstawowa i rozwodniona (w PLN)	-4,08	-0,87
Wartość wypłaconej przez Qumak S.A. dywidendy na jedną akcję	-	-

2. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Grupa w 2016 i 2015 roku nie wypłacała dywidendy.

Nota 18. Zyski/straty zatrzymane

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Wynik bieżącego okresu	-42 283	-8 997
Zysk z lat ubiegłych	11 335	20 214
Efekt wdrożenia MSSF	0	118
	-30 948	11 335

Nota 19. Pożyczki i zobowiązania z tytułu faktoringu

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Otrzymane pożyczki	3 668	9 240
Zobowiązanie z tytułu faktoringu	19 487	-
	23 155	9 240
w tym:		
długoterminowe	1 525	1 422
krótkoterminowe	21 630	7 818

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek zbliżona jest do ich wartości godziwej, ponieważ warunki oprocentowania w umowach oparte są o zmienną stopę procentową.

Szczegółowe informacje dotyczące zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek zostały przedstawione poniżej:

Zobowiązania z tytułu pożyczek i umów faktoringowych na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Zobowiązanie	Kwota	w tym		Termin spłaty	Oprocentowanie
		krótkoterminowe			
Pożyczki	3 668	2 143		9-12 miesięcy	Stałe od 0 do 3,61%
Zobowiązania z tytułu faktoringu	19 487	19 487		90-120 dni	Zmienne, oparte o Wibor 1M powiększony o marżę
Razem	23 155	21 630			

Zobowiązania z tytułu pożyczek i umów faktoringowych na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Zobowiązanie	Kwota	w tym		Termin spłaty	Oprocentowanie
		krótkoterminowe			
Pożyczki	9 240	7 818		9-12 miesięcy	Stałe od 0 do 3,61%

Spłaty powyższych zobowiązań objęte są zabezpieczeniami w postaci:

- weksli własnych,
- pełnomocnictwa do rachunku bieżącego i innych rachunków,
- kaucji środków pieniężnych złożonych na rachunku banku,
- oświadczenia o poddaniu się egzekucji.

Jednostka dominująca Qumak S.A. (Spółka) posiada limit kredytowy w BGŻ BNP Paribas SA do maksymalnej wysokości 15 mln PLN (5 mln PLN kredyt w rachunku bieżącym, 10 mln PLN limit z tytułu gwarancji bankowych). Na dzień 31.12.2016 wykorzystanie limitu wynosiło 7,1 mln PLN.

Spółka posiada również limit kredytowy w Raiffeisen Bank Polska SA do maksymalnej wysokości 10 mln PLN.

Na dzień 31.12.2016 wykorzystanie limitu wynosiło 8,5 mln PLN.

Spółka korzysta również z linii faktoringowej ustalonej do maksymalnej wysokości 20 mln PLN. Na dzień 31 grudnia 2016 wykorzystanie jej wynosiło 19,49 mln PLN.

Celem limitów kredytowych jest finansowanie bieżącej działalności Grupy

Nota 20. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Zobowiązania handlowe	97 340	135 111
Zobowiązania pozostałe, w tym:	22 197	33 934
Kaucje gwarancyjne	18 933	18 494
Zobowiązania z tytułu VAT	381	12 155
Zobowiązania z tytułu ZUS	1 745	2 057
Zobowiązania z tytułu PIT	907	1 044
Pozostałe zobowiązania	231	184
Razem zobowiązania handlowe i pozostałe	119 537	169 045
w tym:		
długoterminowe	6 473	8 354
krótkoterminowe	113 064	160 691

Nota 21. Rezerwy

1. Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych

Wartości rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia (odprawy emerytalne) w okresie objętym sprawozdaniem finansowym przedstawiały się następująco:

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	2 560	2 173
Rezerwy na premie i inne świadczenia krótkoterminowe	3 756	100
Rezerwy na odprawy emerytalne	469	523
Rezerwy na odprawy pośmiertne	214	252
	6 999	3 048
w tym:		
długoterminowe	682	775
krótkoterminowe	6 317	2 273

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych prezentowane są w pozycji Rezerwy w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej (odpowiednio w części krótko i długoterminowej).

Podstawowe założenia aktuarialne, jakie zostały przyjęte w oszacowaniu tych rezerw obejmowały:

	Za okres <u>01.01.-31.12.2016</u>	Za okres <u>01.01.-31.12.2015</u>
Stopa dyskonta	3,5%	3,3%
Średni wzrost wynagrodzeń	1%	1%

Do wyliczenia rezerw ustalono założenia dotyczące śmiertelności pracowników, niezdolności do pracy, rotacji, wieku emerytalnego, pracowników zatrudnionych na czas określony, stopy dyskontowej oraz stopy wzrostu wynagrodzeń w spółce.

2. Pozostałe rezerwy

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	10 902	8 549
Inne	3 672	1 713
	14 574	10 262
w tym:		
długoterminowe	7 888	6 070
krótkoterminowe	6 686	4 192

Zasady tworzenia rezerwy na naprawy gwarancyjne zostały opisane w politykach rachunkowości (nota numer 1 punkt 16). rezerwy na kwestie sporne zostały opisane w nocie numer 30.

Nota 22. Przychody przyszłych okresów

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu realizowanych usług (głównie usługi serwisowe)	17 400	18 564
Dotacje z funduszy UE na realizację projektu	2 286	3 036
	19 686	21 600
w tym:		
długoterminowe	-	-
krótkoterminowe	19 686	21 600

Informacja o dofinansowaniu z funduszy UE projekcie znajduje się w nocie 7.

Nota 23. Zarządzanie kapitałem

W prezentowanym okresie Grupa finansowała swoją działalność z kapitału własnego, wpływami z bieżącej działalności, zobowiązań wobec dostawców, zaliczek, linii faktoringowych w wysokości 20 mln PLN oraz linii kredytowej w wysokości 25 mln PLN.

Zarządzanie kapitałem w Grupie ma na celu zachowanie zdolności do kontynuowania działalności z uwzględnieniem realizacji planów, przy jednoczesnym zabezpieczeniu właściwej struktury finansowania.

Zgodnie z praktyką Grupy zarządzanie kapitałem oraz analiza zadłużenia monitorowana jest i dokonywana na podstawie następujących wskaźników:

- wskaźnik zadłużenia ogólnego
- wskaźnik zadłużenia oprocentowanego do aktywów
- wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem własnym
- wskaźnik zadłużenia kapitału własnego

Wyliczenia powyższych wskaźników znajdują się w Sprawozdaniu z działalności Grupy w 2016 roku.

Nota 24. Instrumenty finansowe

Kategorie instrumentów finansowych

Poszczególne rodzaje instrumentów finansowych opisano w tabeli poniżej.

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Aktywa finansowe		
Wyceniane do wartości godziwej przez wynik	65	426
Pożyczki i należności	118 818	147 312
Dostępne do sprzedaży	800	888
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	15 807	66 781
	135 490	215 407

	<u>Stan na 31.12.2016</u>	<u>Stan na 31.12.2015</u>
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	136 219	169 931
Wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Pożyczki i kredyty bankowe	23 155	9 240
Zobowiązania handlowe i inne	113 064	160 691
	136 219	169 931

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej to aktywa przeznaczone do obrotu oraz dostępne do sprzedaży. Są to akcje notowane na aktywnym rynku, zatem Grupa wycenia je do wartości godziwej na podstawie danych stanowiących pierwszy poziom wartości godziwej.

Nota 25. Cele zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa jest narażona na ryzyka związane przede wszystkim z instrumentami finansowymi emitowanymi i posiadanymi w ramach działalności operacyjnej i finansowej. Głównymi czynnikami ryzyka są ryzyko kredytowe i ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe. Szczegółowe informacje na temat ryzyka rynkowego znajdują się w nocie 15 Skonsolidowanego Sprawozdania Zarządu z Działalności.

Grupa zarządza ryzykiem finansowym głównie poprzez bieżące i stałe monitorowanie aktywów i zobowiązań finansowych. Grupa nie stosuje żadnych form rachunkowości zabezpieczeń.

1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko, że kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych, w wyniku czego Grupa poniesie straty finansowe. Grupa stosuje zasadę dokonywania transakcji wyłącznie z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej; w razie potrzeby uzyskując stosowne zabezpieczenie jako narzędzie redukcji ryzyka strat finansowych z tytułu niedotrzymania warunków umowy. Szczegółowe dane dotyczące analizy ryzyka kredytowego w zakresie należności finansowych przedstawiono w nocie 10.

Wartość bilansowa aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu finansowym po uwzględnieniu strat z tytułu utraty wartości odpowiada maksymalnemu narażeniu Grupy na ryzyko kredytowe.

Szczegółowe informacje dotyczące kredytów, pożyczek i zobowiązań faktoringowych znajdują się w nocie 19.

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami finansowymi w postaci środków pieniężnych na rachunkach bankowych jest ograniczone, ze względu na to, iż stronami transakcji są banki posiadające wysoki rating kredytowy otrzymany od międzynarodowych agencji ratingowych.

	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
Banki o ratingu A	-	60 723
Banki o ratingu A-	9	1 605
Banki o ratingu A2	-	11
Banki o ratingu BB	4 800	2 278
Banki o ratingu BBB	10 970	2 130
Środki pieniężne w bankach razem	15 779	66 746

Pozostałe środki pieniężne znajdują się w kasie tj. 28 tys. PLN w 2016 roku (35 tys. PLN w 2015 roku).

2. Ryzyko kursowe

W okresach objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym ryzyko kursowe obejmowało ryzyko związane z istnieniem sald należności i zobowiązań handlowych wyrażonych w walutach obcych, których wartości przedstawiały się następująco:

	Stan na 31.12.2016		Stan na 31.12.2015	
	Wartość w walucie	Wartość w PLN	Wartość w walucie	Wartość w PLN
Aktywa wyrażone w walutach obcych, w tym:				
w USD	75	312	21	83
w EUR	1 167	5 162	281	1 196
		5 474		1 279
Zobowiązania wyrażone w walutach obcych, w tym:				
w USD	57	240	242	944
w EUR	2 134	9 440	1 873	7 983
		9 680		8 927

W ocenie Zarządu jednostki dominującej prawdopodobny wzrost kursów walutowych o 10% spowodowałby zmniejszenie wyniku netto w 2016 o 341 tys. PLN, natomiast w roku 2015 odpowiednio zmniejszenie wyniku netto o 619 tys. PLN. Prawdopodobny spadek kursów walut o 10% spowodowałby wzrost wyniku netto w 2016 roku o 341 tys. PLN, natomiast w roku 2015 roku odpowiednio zwiększenie wyniku netto o 619 tys. PLN.

3. Ryzyko płynności

Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału, wykorzystując oferty usług bankowych (linie kredytowe, factoring), monitorując planowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz dopasowując profile wymagalności aktywów i zobowiązań finansowych.

Poniższe tabele przedstawiają informacje o terminach umownej wymagalności zobowiązań finansowych. Tabele te zostały przygotowane w oparciu o wartość niezdykontowanych przepływów pieniężnych i zobowiązań finansowych, uszeregowanych według najwcześniejszego możliwego wymaganego terminu płatności ustalonego dla Grupy. Tabela obejmuje zarówno przepływy pieniężne związane z odsetkami, jak i kapitałem.

Umowna wymagalność zobowiązań finansowych według stanu na 31 grudnia 2016 r. oraz 31 grudnia 2015 r. została przedstawiona poniżej:

Stan na 31.12.2016	Wartość bilansowa	do 1 m-ca	1-12 m-cy	pow. 12 m-cy	Razem
Pożyczki, instrumenty dłużne i kredyty bankowe	23 155	362	20 605	2 188	23 155
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań z tyt. podatków)	116 504	79 995	19 409	6 877	106 281
	139 659	80 357	40 014	9 065	129 436

Stan na 31.12.2015	Wartość bilansowa	Umowne okresy spłat			Razem
		do 1 m-ca	1-12 m-cy	pow. 12 m-cy	
Pożyczki, instrumenty dłużne i kredyty bankowe	9 240	1 161	6 657	1 422	9 240
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań z tyt. podatków)	153 789	88 817	55 085	8 354	154 568
	163 029	89 977	61 742	9 776	163 808

Wartość bilansowa jest różna od wartości nominalnej z uwagi na wycenę zamortyzowanym kosztem (dyskonto).

Nota 26. Wynagrodzenia kluczowego personelu

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
ZARZĄD		
Świadczenia krótkoterminowe	3 154	3 286
Świadczenia po okresie zatrudnienia	567	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	428	-
	4 149	3 286
RADA NADZORCZA		
Świadczenia krótkoterminowe	493	402
	493	402

Kluczowe osoby zarządzające spółkami wchodzącymi w skład Grupy nie posiadają zaliczek, kredytów, pożyczek, gwarancji ani poręczeń zawartych z jednostkami powiązanymi.

Nota 27. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Qumak S.A. nie jest zależna od innego podmiotu nadrzędnego. Aktualna struktura akcjonariatu jednostki dominującej została przedstawiona w nocie 16.

W prezentowanych okresach sprawozdawczych nie wystąpiły transakcje Grupy z jednostkami powiązаныmi.

Nota 28. Umowy leasingu operacyjnego

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Grupa użytkuje na mocy umów leasingu operacyjnego 42 samochody osobowe, 1 samochód ciężarowy oraz 1 przyczepę specjalną.

Koszty leasingu operacyjnego ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wyniosły 300 tys. PLN w 2016 roku (263 tys. PLN w 2015 roku). Przybliżona wartość rynkowa samochodów używanych na mocy umów leasingu wynosi 2 613 tys. PLN.

Przewidywane minimalne opłaty z tytułu wspomnianych umów leasingu na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku przedstawiają się następująco:

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
- w okresie do 1 roku	733	457
- w okresie od 1 roku do 3 lat	396	559
- powyżej 3 lat	-	-
Razem	1 129	1 016

Nota 29. Zobowiązania i aktywa warunkowe

W 2016 roku Grupa nie posiadała zobowiązań warunkowych za wyjątkiem gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych.

Grupa w ramach prowadzonej działalności jest zobligowana zapisami niektórych kontraktów do składania bankowych lub ubezpieczeniowych gwarancji przetargowych, gwarancji dobrego wykonania robót, gwarancji usunięcia wad i usterek w formie zabezpieczenia. Termin ważności gwarancji uzależniony jest od zapisów poszczególnych umów.

Zestawienie gwarancji przedstawia poniższa tabela.

	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
gwarancje dobrego wykonania robót	20 969	79 329
gwarancje usunięcia wad i usterek	50 137	32 733
gwarancje wadialne	3 304	2 599
gwarancje najemcy	2 042	1 142
gwarancje razem	76 452	115 803
w tym gwarancje bankowe:	15 576	11 491

Grupa jest stroną toczących się postępowań sądowych, których niekorzystne rozstrzygnięcie może skutkować zwiększeniem zobowiązań lub zmniejszeniem należności Grupy. Sprawy sądowe są opisane w nocie nr 30.

Grupa jest stroną toczących się postępowań sądowych, których niekorzystne rozstrzygnięcie może skutkować zwiększeniem zobowiązań lub zmniejszeniem należności Grupy. Sprawy sądowe są opisane w nocie nr 30

Nota 30. Sprawy sądowe

Obecnie toczą się przed sądem, organem arbitrażowym lub organem administracji państwowej postępowania, w których jednostka dominująca Qumak S.A. jest stroną (wg. stanu na dzień 31.12.2016 r.) o łącznej wartości:

- w zakresie zobowiązań: 4 336 620,63 PLN
- w zakresie należności: 46 966 825,81 PLN

Informacje dotyczące największych postępowań w zakresie zobowiązań i należności Qumak S.A.

Postępowania sądowe z powództwa ESRI Polska Sp. z o.o. o zapłatę wynagrodzenia

- powód: Esri Polska Sp. z o.o.
- pozwany: Qumak S.A.
- Data złożenia pozwu: 25 sierpień 2016 r.
- Wartość przedmiotu sporu: 2.483.118 PLN
- Sąd Okręgowy w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy
- Sygnatura akt: XVI GC 892/16

W dniu 05 października 2016 Qumak S.A. złożył odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa.

Dnia 22 grudnia 2016 r. Sąd wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania na zgodny wniosek stron. Strony postanowiły o podjęciu próby polubownego rozwiązania przedmiotu sporu. Aktualnie ma miejsce wymiana propozycji ugodowych.

Postępowania sądowe przeciwko IMGW i KZGW o zapłatę wynagrodzenia

- Powód: Qumak S.A.
- Pozwani: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy oraz Skarb Państwa - Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
- Data złożenia pozwu: 11 października 2016 r.
- Wartość przedmiotu sporu: 29 591 747 PLN
- Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVI Wydział Gospodarczy

Qumak zawarł z Pozwanymi w dniu 29 sierpnia 2013 r. Umowę, której przedmiotem było wdrożenie Systemu ISOK. Zakres wdrożenia obejmował sporządzenie dokumentacji projektowej, dostarczenie sprzętu oraz wykonanie i wdrożenie Systemu ISOK. Prace w ramach Umowy zostały podzielone na 5 Etapów.

Pozwani odebrali od Qumak Etapy od 1 do 4 Umowy. Odbiór Etapu 4 Umowy zakończył się 14 grudnia 2015 r. Qumak przystąpił do wykonywania Etapu 5 Umowy.

W dniu 28 czerwca 2016 r. Pozwani niespodziewanie doręczyli Qumak pismo zatytułowane "oświadczenie o odstąpieniu od Umowy". Podstawą złożenia oświadczenia wskazaną przez Pozwanych w jego treści była zwłoka Qumak w wykonywaniu Umowy.

W dniu 21 października 2016 r. do Jednostki Dominującej wpłynęło wezwanie od Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej do zapłaty kary umownej za odstąpienie od Umowy z dnia 29 sierpnia 2013 r., w wysokości 30% wynagrodzenia netto za wykonanie Umowy, tj. 15.192.142,68 zł. Qumak S.A. nie uznaje ww. oświadczenia za skuteczne, w konsekwencji kwestionuje zasadność naliczenia kary za odstąpienie od Umowy z winy Jednostki Dominującej, wskazując na brak podstaw faktycznych i prawnych do naliczenia takiej kary.

Z uwagi na wcześniejsze odroczenie terminu wykonania Umowy do 30 września 2016 r. oraz gotowość do rozpoczęcia procedur odbiorowych Systemu ISOK Qumak nie uznał przedmiotowego oświadczenia za skuteczne i wezwał Pozwanych do odbioru przedmiotu świadczenia, tj. wykonanego Systemu ISOK. Pozwani odmówili przystąpienia do procedur odbiorowych oraz podjęli nieudaną próbę udzielenia zamówienia z wolnej ręki na dokończenie wykonywania Umowy innemu podmiotowi.

Qumak wszczął procedurę złożenia do depozytu sądowego wykonanego Systemu ISOK.

W dniu 11 października 2016 r. Qumak S.A. złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew o zapłatę na podstawie art. 639 k.c. przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy oraz Skarb Państwa – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (dalej: „KZGW”, „Zamawiający”) na rzecz Jednostki Dominującej kwoty 29.591.747,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi, z tytułu wynagrodzenia za wykonanie Systemu ISOK.

Ewentualne przewidywane kary za Etap 5 mogą wynieść 1,8 mln PLN, na co została utworzona rezerwa. Łączna wartość rezerw utworzonych na koszty związane z kontraktem ISOK wyniosły 6,2 mln zł na dzień 31.12.2016.

Wniosek o ogłoszenie upadłości GISPartner Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

- Wnioskodawca: Qumak S.A.
 - Dłużnik: GISPartner Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
 - Data złożenia wniosku: 19 lipca 2016 r.
 - Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Fabrycznej, VIII Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych
- Sygnatura akt: VIII GU 265/16
- W dniu 19 lipca 2016 r. w imieniu Qumak S.A. został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości GISPartner Sp. z o.o. W dniu 04 sierpnia 2016 r. doręczona została odpowiedź na wniosek pełnomocnika dłużnika. W dniu 11 sierpnia 2016 r. w imieniu Qumak S.A. została przedstawiona replika na odpowiedź pełnomocnika dłużnika. Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 07 września 2016 r. Wniosek Qumak S.A. został oddalony przez Sąd. – Qumak nie wnosił zażalenia - sprawa prawomocnie zakończona.

Pozew o zapłatę z weksla - zwrot udzielonej przez Qumak S.A. pożyczki;

- Powód: Qumak S.A.
- Pozwany: GISPartner Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Data złożenia pozwu: 18 kwiecień 2016 r.
- Wartość przedmiotu sporu: 363 249,00 PLN
- Sąd Okręgowy w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy
- Sygnatura akt: XVI GNc 508/16

W dniu 10 maja 2016 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko GISPartner sp. z o.o. W dniu 18 lipca 2016 r. do sądu zostały doręczone zarzuty pozwanego od nakazu zapłaty. Do Qumak S.A. został doręczony odpis zarzutów GisPartner od nakazu zapłaty. W dniu 12 września 2016 r. Qumak S.A. wysłał do Sądu odpowiedź na zarzuty. Ponadto w dniu 25 lipca 2016 r. komornik przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia śródmieścia poinformował Qumak S.A. o dokonaniu skutecznego zabezpieczenia całości należności.

Na 12 stycznia 2017 r. został wyznaczony termin posiedzenia.

W odniesieniu do wyżej wymienionych spraw sądowych oraz należności od GISPartner, zostały utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące o łącznej wartości 1,9 mln zł.

Pozew o zapłatę – wynagrodzenia za przeniesienie praw autorskich przez Qumak S.A. do utworów powstałych w ramach eDŚ

- Powód: Qumak S.A.
- Pozwany: Data Techno Park Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Borowska 283 b; 50-556 Wrocław
- Data złożenia pozwu: 22 czerwiec 2016 r.
- Wartość przedmiotu sporu: 3.805.171,00 PLN
- Sąd Okręgowy w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy
- Sygnatura akt: XVI GNc 739/16

Ponadto Qumak S.A. podjął kroki prawne na drodze sądowej w celu wyegzekwowania od kontrahenta Data Techno Park Sp. z o.o. (DTP) wymagalnych wierzytelności w kwocie 3.805.000 PLN. Grupa zamierza kontynuować kroki w celu skutecznej egzekucji wymagalnych należności. W związku z realnym terminem jej odzyskania, została ona wyceniona metodą zamortyzowanego kosztu co skutkowało ujęciem w sprawozdaniu z całkowitych dochodów kosztów finansowych w wysokości 514.000 zł.

Nota 31. Zdarzenia po dacie bilansowej

Zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej Qumak S.A. (spółka)

W dniu 31 stycznia 2017 r. Jacek Suchenek złożył rezygnację z pełnienia funkcji w Zarządzie spółki. W dniu 8 stycznia Rada Nadzorcza jednostki dominującej powołała do pełnienia funkcji Wiceprezesa w Zarządzie Spółki Pana Włodzimierza Jacka Kaweckiego począwszy z dniem rozpoczęcia sprawowania funkcji począwszy od 10 lutego 2016 r.

Przyjęcie strategii Grupy Kapitałowej Qumak S.A. na lata 2017-2020

W dniu 15 stycznia 2017 r. Rada Nadzorcza jednostki dominującej podjęła uchwałę o zatwierdzeniu Strategii Grupy na lata 2017-2020.

Wdrożenie przyjętej Strategii rozwoju jednostki dominującej i jej grupy kapitałowej zakłada osiągnięcie niżej wymienionych celów w perspektywie 2020 roku:

- 20 mln zł zysku operacyjnego,
- 20% marży z produktów własnych,
- 20% marży z outsourcingu,
- 20% udział sprzedaży za granicą
- 60 % udział sprzedaży na rynku komercyjnym
- uzyskanie dodatniej rentowności operacyjnej od 2017 r.

Szerzej kluczowe założenia strategiczne, fazy jej implementacji opisane są w Sprawozdaniu z Działalności w rozdziale: Charakterystyka czynników istotnych dla rozwoju oraz opis perspektyw rozwoju działalności Grupy.

Zawarcie umów istotnych dla działalności jednostki dominującej Qumak S.A.

1. Umowa z Uniwersytetem Jagiellońskim – Wydziałem Chemii

W ramach zawartej w dniu 2 marca 2017 r. umowy Qumak zaprojektuje nową architekturę sieciową. W przedmiocie umowy jest również dostawa urządzeń, montaż, konfiguracja oraz produkcyjne uruchomienie nowych urządzeń. Wartość kontraktu to 5.145.363,00 PLN.

2. Umowa z Resortowym Centrum Zarządzania Siecią i Usługami Teleinformatycznymi

Umowa została zawarta w konsorcjum z Cloudware w dniu 2 lutego 2017 r. W ramach realizacji umowy Grupa dostarczy i wdroży system obsługujący przyjmowanie zgłoszeń użytkowników oraz monitorujący ich rozwiązywanie. Termin realizacji umowy określono na 7 miesięcy. Wartość umowy to 4.845.726,00 PLN netto – jest (z opcją rozszerzenia do ponad 7 mln PLN).

Po dacie bilansowej nie doszło do innych zdarzeń mających istotne znaczenie dla Grupy.

Zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia na dzień 19 maja 2017 r.:

Qumak S.A. identyfikując potrzeby dodatkowego finansowania bieżącej działalności Grupy, podjęła kroki w celu zabezpieczenia zapotrzebowania na kapitał obrotowy. Umożliwi on Spółce dalszy rozwój i realizację strategii, w tym pozyskiwanie nowych kontraktów również tych dofinansowywanych z funduszy unijnych. Spółka zamierza przeprowadzić emisję obligacji do kwoty 30 mln zł, w tym celu doszło do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia na dzień 19.05.2017r., obejmującego swoim porządkiem obrad wyrażenie zgody na emisję przez walne zgromadzenie. Kolejno Spółka podejmie kroki celem podwyższenia kapitału do 30 mln zł poprzez emisję akcji. Pozyskane w ten sposób środki posłużą do wykupienia obligacji wyemitowanych na podstawie uchwały NWZ, a tym samym poprawienia struktury kapitału spółki.

Nota 32. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Stosując zasady rachunkowości obowiązujące w Grupie, Zarząd jednostki wchodzącej w skład Grupy zobowiązany jest do dokonywania szacunków, osądów i założeń dotyczących kwot wyceny poszczególnych składników

aktywów i zobowiązań. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. W niektórych istotnych kwestiach Zarząd opiera się na opiniach niezależnych ekspertów. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych.

Szacunki i leżące u ich podstaw założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wielkości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy ich na równi z okresem bieżącym.

W wyniku stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości opisanych powyżej, Grupa przyjęła pewne założenia dotyczące niepewności i szacunków, które mogą mieć istotny wpływ na wartości zamieszczone w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. W związku z tym istnieje ryzyko istotnych zmian w następujących okresach sprawozdawczych dotyczące głównie następujących obszarów:

(a) Okresy ekonomicznego użytkowania wartości niematerialnych oraz środków trwałych

Okresy ekonomicznej użyteczności środków trwałych oparto na ocenie służb technicznych, zajmujących się ich eksploatacją. Szacunkom takim towarzyszy niepewność, co do przyszłych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, zmian technologicznych i konkurencji na rynku, które skutkować mogą inną oceną ekonomicznej przydatności składników i pozostałego okresu ich użyteczności, co w rezultacie może istotnie wpłynąć na wartość środków trwałych oraz koszty amortyzacji w przyszłości. Gdyby średnie okresy użyteczności ekonomicznej rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych zostały skrócone o 10 % wzrost amortyzacji wyniósłby rocznie 282 tys. PLN.

(b) Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

W zakresie świadczeń pracowniczych, Grupa nie jest stroną żadnych porozumień płacowych ani zbiorowych układów pracy. Grupa nie posiada także programów emerytalnych zarządzanych bezpośrednio przez Grupę lub przez fundusze zewnętrzne. Koszty świadczeń pracowniczych obejmują wynagrodzenia płatne zgodnie z warunkami zawartych umów o pracę z poszczególnymi pracownikami oraz koszty świadczeń emerytalnych (odprawa emerytalna) wypłacone pracownikom zgodnie z przepisami prawa pracy, po okresie zatrudnienia. Rezerwy na odprawy emerytalne szacowane są metodą aktuarialną, której zastosowanie wymaga przyjęcia licznych założeń, które mogą ulegać znaczącym zmianom wpływającym na wysokość ujmowanych kosztów świadczeń pracowniczych. Założenia przyjęte do wyceny powyższych rezerw jak również wartości tych rezerw zostały przedstawione w nocie 21. Jednym z podstawowych założeń dla ustalenia wysokości rezerwy jest stopa procentowa służąca do dyskonta. W przypadku obniżenia założonej stopy o 0,5 punktu procentowego wartość rezerwy wzrosłaby o 34 tys. PLN.

	wartość bilansowa	stopa dyskontowa	stopa dyskontowa
		-0,50%	0,50%
odprawy emerytalne	469	492	446
odprawy pośmiertne	214	225	203
	683	717	649

(c) Aktywa z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyceniono bazując na przygotowanych przez Zarząd Jednostki dominującej budżetach na lata 2017-2020. Przyjęte założenia obejmują między innymi stabilny wzrost przychodów, poprawę marżowości realizowanych projektów oraz korzystne rozstrzygnięcia w niektórych sprawach spornych. Niezrealizowanie niektórych z zakładanych korzystnych zmian może wpłynąć na realizowalność aktywów z tytułu podatku odroczonego. Szczegółowe dane dotyczące składników podatku odroczonego zostały przedstawione w nocie 6.

(d) Ujmowanie przychodów z kontraktów długoterminowych

Grupa stosuje metodę procentowego stopnia zaawansowania prac przy rozliczaniu przychodów z istotnych umów. Stosowanie tej metody wymaga od Grupy szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości

usług pozostałych do wykonania. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów do kosztów planowanych. Istnieje ryzyko, iż niektóre pozycje kosztów mogą nie zostać przewidziane w budżecie lub też zostać zaalokowane niezgodnie z faktycznym ich źródłem, np. jako koszty ogólnego zarządu. W przypadku braku dokumentacji potwierdzającej poniesiony koszt (np. nieotrzymanie zewnętrznej faktury) Grupa musi dokonać szacunku kosztów. Budżety poszczególnych kontraktów są aktualizowane w oparciu o bieżące informacje, co może wpływać na wysokość ujmowanych przychodów i aktywów z wyceny kontraktów.

Gdyby stopień zaawansowania prac był o 1% wyższy niż oszacowany przez Grupę, kwota przychodów uległaby zwiększeniu o 1 992 tys. złotych. Gdyby koszty rzeczywiste otwartych na dzień bilansowy kontraktów w momencie ich zakończenia okazały się wyższe niż budżetowane o 1%, wówczas przekładałoby się to na pogorszenie wyniku brutto o 847 tys. złotych.

Szczegółowe dane na temat rozliczenia kontraktów długoterminowych zostały przedstawione w nocie 11.

Dodatkowo z uwagi na długoterminowy charakter projektów klienci mogą zgłaszać zastrzeżenia lub rozpoczynać spory sądowe po ujęciu przez Grupę przychodów z tytułu kontraktu. Szczegółowe dane na temat sporów sądowych z klientami zostały przedstawione w nocie 30.

(e) Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych

Rezerwy na naprawy gwarancyjne tworzone są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz przewidywania dotyczące wymaganych do poniesienia kosztów materiałów, usług zewnętrznych oraz kosztów wewnętrznych (robocizny) niezbędnych do wykonania w przyszłości wymaganych kontraktem lub przepisami prawa usług gwarancyjnych. Ze względu na niepowtarzalny charakter niektórych projektów, skomplikowany charakter szacunków oraz sposób prowadzonej ewidencji kosztów napraw gwarancyjnych, faktyczne koszty napraw gwarancyjnych mogą różnić się od tworzonej na ten cel rezerwy.

Nota 33. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Udziały w obcych jednostkach	-	0
- odpis aktualizujący udziały	-	0
Akcje w obcych jednostkach DM PKO BP	800	888
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	800	888

Nota 34. Pozostałe aktywa finansowe

	Za okres 01.01.-31.12.2016	Za okres 01.01.-31.12.2015
Udzielone pożyczki	339	300
- odpis aktualizujący	-300	-300
Pozostałe aktywa finansowe	0	0
Pozostałe aktywa finansowe	39	0
w tym:		
krótkoterminowe	39	0

Nota 35. Wynagrodzenie biegłego rewidenta

	Za okres 1.01.-31.12.2016	Za okres 1.01.-31.12.2015
Wynagrodzenie z tytułu badania sprawozdań finansowych jednostkowego i skonsolidowanego	98	60
Wynagrodzenie z tytułu przeglądu półrocznego	111	50
Inne	47	330
Razem wynagrodzenia Biegłego Rewidenta w Okresie	256	440

Dodatkowe procedury w roku 2016 obejmowały weryfikację poprawności migracji danych do nowego systemu finansowo-księgowego oraz analizę konstrukcji sprawozdania finansowego sporządzanego zgodnie z MSSF. W 2015 roku świadczone usługi dodatkowe obejmowały usługi doradcze w zakresie przeglądu realizacji projektów oraz analizy projektów Spółki.

Podpisy Członków Zarządu

Tomasz Laudy
 Prezes Zarządu

Wojciech Strusiński
 Wiceprezes Zarządu

Włodzimierz Kawecki
 Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 28 kwietnia 2017 roku